Tallinna Teataja

Toimetus ja talitus:
Tallinn, Suurturg nr. 16.
Kirjade adress:
„Tall. Teataja", Tallinn.
Kõnetraat:
Toimetaja — 285.
Toimetus ja talitus — 281.
Toimetaja kõnet.: k. 12—1.
Kättejuhi kõnet.: kella 8—1.

Tellimishe hinnad:
Postiga:
1 kuu peale .. 75 marka
2 „ „ .. 150 „
3 „ „ .. 225 „
Ise talitusest ära viites:
1 kuu peale .. 68 marka
2 „ „ .. 136 „
3 „ „ .. 204 „
Väljamaale kuus 100 mrk.
Adressi muutmine 10 mrk.

Kuulutuste hinnad:
Kuulutuse külsel 3 mrk. m/m
Esimesel „ 5 „ „
Sisem. külgedel 6 „ „
Kohaotsim. kuulutused 75% odawamad.
Erilitsööd, mis alla ühe kirjutuspoogna ja tarwitamata jäämad, alal ei hoita. Suuremad kirjatööd saadetasse ainult siis tagasi, kui selleks mark kaasas.
Kirjatöödel peab saatja täielik nimi ja adress all olema.

Üksik nummer 3 marka.

Nr. 58. Esmaspäewal, 13. märtsil 1922. aastal. Ilmub igal äripäewa õhtul. XIII aastakäik.

Maakondade liidu nõukogu koosolek lõppes eile: koosolekul wõeti wastu otsused 1922. a. eelarwete protesteerimise, wallakohtute korralduse, teede seaduse, planeeritud mõisate ja mõisatööliste olukorra ja m. asjus.

Eesti pantwangid ei ole weel Narwa jõudnud.

Ukraina wabariigi delegatsioon Eestisse jõudnud.

Eesti kunstnikud Itaalias.

Lokaut Inglismaal alganud.

India rahwuslaste juht Ghandi arreteeritud.
Liitlased hoiatawad Poolat Wilno küsimuses.
Lenin sõitwat isiklikult Genua konwerentsile.

Jirimaa seisukord peetakse tõsiseks.

Lõuna-Aafrika streik sõjaks arenenud.

Rahutused Lõuna-Wenemaal.
Uus Poola walitsus moodustatud.
Hiinamaal sissisõda oodata.
Wesuw ähwardab purtskama hakata; elanikud põgenewad Neapoli.

Wiimased teated.

Lenin sõidab Genuasse?

ETA. Berliin, 11. märtsil. Moskwast teatatakse: Omas esimeses kõnes peale pikka haigust teatas Lenin Moskwa metallitööliste kongressil, et ta isiklikult kawatsewat Genua konwerentsist osa wõtta.

Rahutused Lõuna-Wenemaal ja Krimmis.

Nauen, 12. märtsil kell 2 öös. (Trj.) Nõuk. Wene lehtede teatel walitseb Krimmis nälja tagajärjel täielik anarhia. Odessas on tööliste rahutused tekkinud. Koha peal olewat puuawäe osad pole enam usaldatawad. Paljudes linnades on sõjaseadus wälja kuulutatud. —r.

Uus Poola kabinett kokku seatud.

Berliin, 11. märtsil kell 9 õ. (Trj.) Ponikowski on uue Poola kabineti kokkuseadmise tööga lõpule jõudnud. Skirmunt jääb nagu ennegi wälisministriks. Siseministriks saab endine Lodsi wojewoda Kaminski. —r.

Lokaut Inglismaal.

ETA. London, 11. märtsil. Täna päästlõunat algas lokaut masinaehitus tööstuses.

Sellega on siis Inglismaal umbes pool miljoni töölisi tööta jäänud.

Jirimaal seisukord tõsine.

ETA. London, 11. märtsil. Wiimased teated Limerick'ist (Jirimaal) kõnelewad läbirääkimiste katkemisest De Valera ja Griffithi wahel. Seisukord olla tõsine. De Valera ei ole wastanud Greffithi nõudmisele, et tema oma seisukoha kindlasti ära määraks.

Uue India asjade sekretääri küsimus.

ETA. London, 11. märtsil. Montagu asetäitjaks India asjade sekretääri kohale ei ole seni weel kedagi määratud, kuid arwatakse, et sellekohane ettepanek tehakse lord Derbyle. Kui Derby ettepaneku wastu wõtab, siis oleks see kolmas juhtumine kahe nädala jooksul, et ministri koht wabameelsete käest wanameelsete kätte läheb.

Ghandi arreteeritud.

India rahwuslaste juht Ghandi on arreteeritud. Rahutusi ei olla selle tagajärjel senini tekkinud. mr.

Seisukord Lõuna-Aafrikas.

Lõuna-Aafrika mäetööliste streik on sõjaks arenenud nagu ETA. sõnumitest näha.

Pretoorias on sõjaseadus wälja kuulutatud. Johannesburgis peawad politseinikud weristi wõitlust streikijatega. Wõitlustes olla ühe ainsa päewa jooksul 600 inimest kannatada saanud, nendest 80 surnud.

Eilase päewa jooksul saanud surma üle saja inimese ja suur hulk haawata. Wõidelnawat kesklinna waldamise pärast. Ka kaewandustes olla wõitlused käimas.

Wilna küsimus.

ETA. London, 10. märtsil. Reuter. „Times'i" teatel on Prantsuse, Itaalia ja Briti ministrid Poolale teatanud, et igasugune otsus Poola seimi poolt, mis Wilno maakonna ühendamist Poolaga tähendab, awaldaks liitlaste peale wäga halba muljet.

Poola-Wene terwishoiu konwentsioon.

ETA. Poola ajakirjanduse büroo teatel 10. märtsil on Warssawis alganud läbirääkimised Poola-Wene terwishoiu konwentsiooni tegemiseks.

Skandinaawia ajakirjanikkude kongress.

ETA. Helsingis, 10. märtsil. Soome ajakirjanik. keskkomitee otsust. eilasel koosolekul kutsuda Daani, Norra ja Rootsi ajakirjanikkude organisatsioone osawõtma Skandinaawia ajakirjanduse kongressist, mis juunikuul Helsingis ära peetakse.

Rumeenia parlamendi walimised.

ETA. London, 11. märtsil. Bukarestist teatatakse: Rumeenia parlamendi walimised on annud seni järgmisi tagajärgi: walitsuse erakond (wabameelsed) on saanud 259 kohta, opositsiooni erakonnad — 98. Teated puudutwad weel 12 mandaadi kohta.

Rahutused Genuas.

Genuas oli neil päiwil fascistide algatusel rahutused. Fascistid tungisid sotsialistlise lehe toimetusesse. Töölised wastasid selle peale 24 tunnilise streigiga. mr.

Kemal-pasha

on uuesti Angoora parlamendi esimeheks walitud.

Kokkupõrked Karjalas.

Soome lehtede teatel on Karjala kommunistide seas werised kokkupõrked olnud. mr.

Wesuw ähwardab.

ETA. Berliin, 10. märtsil. Neapelist teatatakse: Kardetakse, et Wesuw purtskama hakkab. Tõusewa kraaterilaawa ülewoolamise tagajärjel põgenewad elanikud. Wesuwi läheduses Neapeli, kus rahwas jälle ärewil on maa-aluste tõugete pärast.

Lääne-Euroopa ühistegelased Weenemaal.

Lääne-Euroopa ühistegelasi, kes pühapäewal Moskwa jõudsid, terwitas Wene tarwitajate ühisuste keskliidu juhatus. Järgmise päewa jooksul püüdsid külalised tutwuneda Wene kooperatiiwide tegewusega. Kui Lääne-Euroopa saadikud Moskwa kooperatiiwidega on tutwunenud, sõidawad nad Nishni-Nowgorodi ja Petrogradi ühistegelisi asutusi waatama. Külalised jäämad Wenemaale märtsikuu lõpuni. mr.

Sissisõda Hiinas.

London, 11. märtsil. Seisukord Hiinas on kriitiline. Chang-Tso-Hini ja Wu-Pei-Fu wahel on sissisõda oodata.

Elukallidus Saksamaal.

Elukallidus on Saksamaal weebruarikuu jooksul tuntawalt tõusnud. Toiduained, riiete, kütte-ainete ja korterite hinnad on selle ühe kuu jooksul üle 20 protsendi kallinenud.

Mööda läinud aasta jooksul on elukallidus Saksamaal 120 protsenti tõusnud. Iseäranis kartulite ja aiawilja hinnad on talwe jooksul mitmekordseks tõusnud. mr.

Saksa rahakurs.

Dollari kurs tõusis Berliinis 7. märtsil juba 260 marga peale. Pärast langes natuke. Ametlik kurs oli 258.

Parlament walitsusele usaldamatust awaldanud.

Nauen, 12. märtsil kell 2 öösel. (Trj.) Ateena rahwuskogus seletas peaminister Gunaris, et ta liitlaste poolt pakutud wahetalituse rahu tegemiseks Wäike-Aasias wastu wõtnud on.

Sellele järgnewal hääletusel awaldati Gunaris'ile usaldamatust (ta sai 150 häält poolt ja 162 wastu). —r.

ooo

Tallinna koolinoorsoo liidu peakoosolek.

Pühapäewal, 12. märtsil, peeti ära linna poeglaste gümnaasiumi ruumides Tallinna koolinoorsoo liidu peakoosolek. Koos oli ligi 150 liiget.

Koosolekut juhatas N. Käbin.

Koosoleku kokkukutsumise põhjuseks oli osa liidu juhatuseliigete juhatusest tagasiastumine, mille tagajärjel juhatuse kriis tekkis. Selle tõttu oli päewakorras peale muu ka liidu juhatust täiendawad walimised ning liidu reorganiseerimine. Ka wõeti päewakorda punkt, mille all käsitati noorsoo liikumise praegust olukorda.

Liidu reorganiseerimise all toonitati, et praegu on liitu koondanud end peale 600 keskkooli õpilase mõlemist soost, kuna aga liidu osakondade tööst tegewliigetena ainult mõned wähesed osa wõtawad. Selle tõttu tuleks liitu ainult neid wastu wõtta, kes tõsiselt osakondades töötawad. Samuti nõutawad ka üksikud tegutsõimsad osakonnad, näit. muusika osakond ühes laulukooriga endale suuremat iseseiswust, samuti ka eraldi kassat, kuna seni töötati ühise kassaga, mis liidu juhatusel oli ja millest üksikud osakonnad toetust said, liidu juhatuse poolt määratud summade näol. Järeljäänud juhatuseliigete poolt olid ka wäljatöötatud nende muudatustele wastawad parandused.

Koosoleku esimus otsustas wastawad parandused põhikirjas ette wõtta, milledest tähtsamad järgmised: koolinoorsoo liidu liigeteks wõiwad ainult need olla, kes kusagil osakonnas tööst tegewliigetena osa wõtawad; nende wastuwõtmist liitu otsustab wastawa osakonna juhatus. Peale selle wõib igal osakonnal oma kassa olla mis saadakse osakonna enda ettewõtetest. Liidu osakondade tegewuse ühtlustamine jääb liidu juhatuse hooleks.

Põhewamaks ning ühtlasi ka tähtsamaks päewakorra punktiks oli täiendaw liidu juhatuse walimine. Mitmed woolud püüdsid koosolekul oma kandidaate läbi wiia, selleks seati ülesse 10 kandidaati, kellest juhatusse kinnisel hääletusel neli waliti, kes liidu juhatuse poolt ette olid pandud: Krunus, Järw, Randpõld Niinemägi. Kandidaatideks jäid: R. Saring, nein Klement ja t.

Praeguse noorsoo liikumise olukorra all kõneldi mitmelt poolt koolinoorsoo liikumise praegusest sihitust seisukorrast. Seni on pandud pearõhku selle liikumise wälise wormi peale, kuna aga sisulise külje eest hoolitsemine kõrwale on jäetud. Toonitati, et nüüd, kus haridusministeeriumi poolt mitmesuguseid kitsendawaid määrusi maksma on pandud, peaks rõhkem rõhku pandama just sisulise külje peale, ning kõik noored peaksid käed külge panema ja weel energilisemalt liidus tööle hakkama, püüdes endid koolist saadud puudulikkudes teadmistes edasi arendada. Pandi ette ka resolutsioon, milles ette oli nähtud protestiwalduamine praeguste haridusministeeriumi poolt wälja antud kitsenduste wastu. Resolutsioon jäi wastuwõtmata, sest et arwati, et see resolutsioon ei juudaks sugugi praegust seisukorda parandada, waid ainult tehe halwendaks.

Koosolekul paistis wälja noorte õige sõjakas meeleolu. Arwati, et niiüd just suurema huwiga noorsoo liikumisest osa wõtma hakatakse „kõigi surwete kiuste".

Peaktiwisajale paistis see „sõjakus", kus ähwardusi awaldati tarbekorral, kas või „põranda all" töötama hakata, siiski natukene liialdatud olema.

Koosolek kestis kella 11—¼4 p. l. —r—

ooo

„Eesti kunstnikud Itaalias".

ETA. Selle pealkirja all toob Rooma kunstiajakiri „La Fiamma" oma jaanuarinumbris järgmise kirjelduse: Eestist on Itaaliasse jõudnud skulptor Amandus Adamson ja maalija Konrad Mägi. Adamson, kes praegu juba ligi 70 aastat wana, asus enne Eesti iseseiswust Peterburis, kus tema kaunide kunstide Wene akadeemia liige ja skulptuuri professor oli. Tema sai esimese auhinna Romanowite ausamba kawa wõistluses, töö, mida Wenemaa poliitiliste sündmuste pärast ei wõidud lõpule wiia. Praegu elab kunstnik Viareggios ja Carraras, kus ta Tartust saadud tellimistel töötab, mitu hulgas ühe suure marmorigrupi kallal, mida Tartu Pauluse kirikus üles seatakse ja mis on inspireeritud Kristuse sõnadest: „Tulge minu juure kõik, kes teie koormatud ja waewatud olete." Konrad Mägi, keda Itaalia ajakiri üheks tuttawamaks ja produktiiwsemaks Eesti maastiku maalijaks nimetab, on Roomas juba mitu tööd walmistanud. Märtsi alguses saadab ta ka Mägi Capri saarel.

ooo

Osaühisuse „Teataja" kirjastusel on ilmunud:

A. J. Kuprini jutustus

„Mülgas"

319 lhk. Hind 150 mrk.

Roswolski armuke

G. Fröscheli romaan,
155 lhk. Hind 100 mrk.

Pealadu: Tallinnas, „Tallinna Teataja" kontoris.

835

„Postimehe"
Tallinna abitalitus
K.-Ü. „KOOLI" ruumides
S. Karja t. 23, kntr. 7-92.
Tellimiste ja kuulutuste — wastuwõtmine. —
Üksikute numbrite müük.
Proovinumbrid maksuta.
832

Nagu oli, nii on . . .

Riigikogu on asunud riigi käesoleva aasta eelarve läbivaatamisele. Rahvaesituse näpunäiteid ja soowiavaldused, mis loomulikult olekſid pidanud eelarvet kommisjoni saatma, wõiwad teda puudutada alles nüüd, kommisjonist tulles, kus tal juba enam-wähem kindlam kuju antud. Praegused soowiavaldused jääwad suuremalt osalt ainult soowiavaldusteks, põhjalikke muudatusi eelarwes enam ei wõi ette tulla. Süsteemi, mille piirides walitsus tegutsenud, sedakorda enam muuta ei saa. Nagu oli, nõnda on ja jääb — kuni uue eelarweni. Enamuserakonnad, wana ja noor maaliit, ei ole oma tegewiisi, eelarvet ilma rahwaesituse soowiavaldusi ärakuulamata kommisjoni anda, seni millegi muu kui waikimisega wõinud wabandada.

Ei ole siis midagi ootamatut selles, kui see, mis enne kommisjoni andmist ütlemata jäi, nüüd seda suurema jõuga esile tungib. Rahwaesitus ei täidaks oma kohust walijate ees, kui ta ei näitaks walitsuse ekſisammude peale.

Kõige suurem ekſisamm meie riikliſe elu juhtimises seisab kahtlemata selles, et walitsus, mis end toetab kahe enamuserakonna ülgadele, tarwilikuks ei pea lähemat ühendust pidada rahwaesitusega temа täies kogus. Temale on nähtawasti ükskõik, mis Riigikogus räägitakse, wõi kas seal üldse räägitakse — tegelik elu läheb oma rada. Walitsuse juhil ei näi midagi selle wastu olnud olewat, kui rahwaesitus omas täies koosseisus riigi majapidamist alles siis lähema waatluse alla saab wõtta, kui see juba peajoontes walmis.

Kõige sellega on nüüd seda kätte saadud, et wastastikuse arusaamise ja üksteise mõistmise asemel üksteisest tubli tükk maad kaugemale on mindud. Puudub ühine keel, puuduwad ühised piiüded, lahkhelid leiawad lopsakat pinda. Juba esimene köneleja, kes eelarwet üksikasjalikumalt puudutas — J. Laidoner, oli sunnitud tunnistama, et meie riigi majapidamine umbkotti on aetud. Riigikaitse kulud nõuawad kogu eelarwest terwelt 36 protsendi omale. Niisuguseid kulusid 1½-miljonilisel rahwal kanda on liig. Ainuke wõimalus, tähendas köneleja, kuidas riigikaitse hiiglakulusid wähendada, on — wälispoliitilisel teel. Kui meie wälispoliitika ei wõimalda sõjaministeeriumi kulusid wähendada, siis tuleb koormat edasi kanda.

Kuidas on aga lood wälispoliitikaga? Ei ole kellegi saladus, et meil just see aparaat, mis wälispoliitikat peab juhtima, kõige werewaesem ja saamatum on. Aparaat, mille kogu riigimajand. peale nii hiigla suur tähendus, on wiimasel ajal täiesti ummistanud. Nii palju kui meil wiimasel ajal tegemist olnud teiste riikidega, eriti oma naabritega, oleme meie kaotaja osas hiilganud. Kus on meil need rahwuswaheliſed lepingud ja wastastikune kindlustus, et meil tarwis ei oleks enam kui kolmat osa oma eelarwest ohwerdada sõjawäe peale? Neid ei ole ja neist ei ole keegi midagi kuuln. Ja head wahekorda naabritega on osatud ainult weel sel teel alal hoida, et neile igas asjas järele on antud. See on tõesti ideaalne lepliikuse-poliitika, mille sarnast waewalt ajaloost leida. Kui aga rahwasaadik Laidoner arwab, et selleſt heatahtlikkuseſt weelgi wähe olewat, siis täname lahkesti. Sõprus, mida ainult kingitustega ühelt poolt elus peetakse, ei wõi iialgi meie wälispoliitika ideaaliks olla.

Oleks eelarwe enne kommisjoni andmist tulnud Riigikogus arutusele, oleks rahwaesitusel wõimalus olnud walitsuse juhi tähelepanu aegsasti ka selle ebaloomulikku nähtuse peale juhtida. Seda aga ei tahetud. Rahwaesituse näpunäiteid ei peetud tarwiliseks. Nüüd aga, tagant järele, ei wõi neil näpunäidetel muud tähtsust olla kui tõsiasja konstateerida, et wahekord rahwaesituse ja walitsuse wahel küllalt loomulik ei ole ja et walitsuse tegewuse ühtlustamine paljugi soowida jätab.

—n—

———ooo———

Maakondade liidu nõukogu koosolekul wastuwõetud resolutsioonid.

1922. a. eelarwete protesteerimiste kohta.

1) Siseministeeriumile sisse antud maakondade 1922. a. eelarwed on kõik kohtu korras ära protesteeritud eelarwe seaduse § 73 põhjal, et eelarwetes kulud tuludega ei ole tasakaalus. Seadustega ja keskwalitsuste määrustega maakondade peale pandud kohustused nõuawad aga kaugelt suuremaid wäljaminekuid, kui wastawad seadusega lubatud sisseiulekud annawad, sellepärast on lausa wõimata siseministeeriumi nõudmist eelarwe asjus täita, waatamata selle peale, et ta seda kohtu teel nõuab; järjelikult ei ole maakondadel üleüldse wõimalik 1922. a. kohta seadusliku eelarwet kokku seada ja nad peaks käima 1921. a. eelarwete järele. Kuid ka 1921. a. eelarwe sisseiulekutest ei jatku seaduses ettenähtud wäljaminekute katmiseks, sest et 1922. a. kohta puuduwad need sisseiulekud, mis lisamaksu seadusega 1921. a. jaoks on lubatud, samuti ka need summad, mis keskwalitsus 1. jaanuarist kuni 1. augustini maakondade seisukorrast ja ülesannetest, nii- sama ka maakonnawalitsuste tegewusest tarwilikult ei ole informeeritud.

Wallakohtute korralduse asjus.

Silmas pidades: 1) et need üksandeid, mis praeguse walla hoolekande kohta täita on jäetud, kus wallakohus wõib ainult pärandusi hoiu alla wõtta ja nende pärandusте kohta hoolekandjaid määrata, mille määrtus 100.000 margani, on wäga piiratud, sest praegusel ajal on pea kõigi maakondade ja nende inwentaari wäärtus kaugelt üle 100.000 marga ja seega allumad need sarnased hoolekande asjad üleüldisele maakonna hoolekande kohtule. Selle tagajärg aga on see, et paljud hoolekande asjad täitsa korraldamata jääwad. 2) Et maakonna hoolekande kohtud, mis igasse maakonda ühe rahukohtuniku juhatusel on moodustatud, ei ole wahwale kättesaadawad ja kuna rahukohtunikud isegi töödega koormatud on, siis ei suuda maakonna hoolekande kohtud tarwiliselt nendele allumaid hoolekande asju korraldada. Nende asjaajamine on muutunud mingisuguseks wormitäitmiseks kirjawahetuse alusel, kuna kohapealsed asjad kohtule tundmatad on; mispärast loomulik oleks kõiki kohapealseid hoolekande asju wallakohtute kätte anda.

3) Et praeguseid walla hoolekande kohtuid keegi ei instrueeri, nendelt aruandeid ei nõuta ja neid ei rewideerita. mispärast nende praegune asjaajamine paljugi soowida jätab ja sellepärast neid paremini korraldada tuleks.

4) Et niisama kui hoolekande asjade ajamine maakonna hoolekande kohtus, sünnitab suuri raskusi rahwale ka päranduse asjade ajamine rahukogus ja rahukohtuniku juures. Iseäranis murinat sünnitab asjaolu, et praeguste seaduste järele paljud pärijad oma õigusteſt ilma jääwad ainult selle tõttu, et wastawad kuulutused neile teadmataks on jäänud. Nii on kaugele selleſt põhimõtteſt ära jäänud, et kohtud olgu rahwale kättesaadawad.

Neid asjaolusid arwesse wõttes maakondade liidu nõukogu otsustab tarwilikuks tunnistada, et praegused walla hoolekande kohtud saaks esimese astme hoolekande ja päranduse asjade kohtuteks ümber moodustatud, kelle wõimkonda kuulukſid kõigi pärandusе ja hoolekande asjade toimetamine waldades hoiukohtu korras.

Teede seaduse kohta.

Maakondade liidu nõukogu otsustab: uus teede seaduse kawa ühes maakonnawalitsuste poolt tehtud parandustega ja soowiawaldustega anda liidu juhatuse kätte. Kogu selle materjaali asjatundja kätte andmiseks, kus neid märkusi ja soowiawaldusi aluseks wõttes kiirelt uue seaduse kawa kokku seaks, mis liidu juhatuse poolt tuleks maakonnawalitsustele seisukoha wõtmiseks saata

Lutsifer.

14

Jean de la Hire'i romaan.

— Aleks, kas wõib raadio enne tundi Atlandialuse seltsi Havre'i osakonna juhatuse kätte jõuda?...

— Muidugi, wastas minister, kui ma ise asja kätte wõtan.

— Wäga hea, saada siis Pariisi juhatuse kaudu Havre'i osakonna direktorile järgmine raadiogramm: „Seadke korda weealune paat „Lampas" ja hoidke ta kell 11,30 min. Sainclairi jaoks walmis, et ta kohe wõiks wälja sõita ja wee alla laskuda."

Seepeale hüppas ta autosse, hüüdes: „Hop, edasi!". Ja auto sõitis minema, ära wiies wäikse Henri Prillant'i kes rõõmust särawail silmil Sanclairi ja Miss Elleni wahel istus.

Auto kihutas need 228 kilomeetrit ühe tunni ja 52 minutiga maha. Sainclair ja wäike Henri wõtsid kell 9.30 min. Kleberi puiesteelt Pariisis wälja ja jõudsid Havre'i sadamasse kell 11.22 minutit.

Auto peatas ponton-kuuri ees, kus seisid mõlemad weealused paadid „Lampas" ja „Synancée". Kuid „Lampas" oli juba kuuriſt wälja toodud ja aeles basseinis suure köie otsas. Autost wälja hüpates nägi Sainclair weealuse paadi trepil siluetti ja nägu, mis ta kohe ära tundis.

— Ciserat! hüüdis ta.

— Sainclair! wastas weealuse paadi ohwitser.

Seal ligidal oli paat köie otsas. Sainclair hüppas kohe paati.

— Miss, ulatage mulle laps ja tulge ka ise kohe järele.

Inglise koolitajanna hüppas ka kohe kergelt ja oiawasti paati.

Sainclair wõttis mõlad ja hakkas sõudma. Warsti olid nad weealuse paadi kõrwal.

— Sina siin! ütles Ciserat, aidates sõpra ja noort neidu ühes wäikese Henriga weealuse paadi trepile. Ja see laps? Sinu oma? Mina ei tea seda... Raadio, mis mulle toodi, kui meie parajasti olime ära sõitmas, ei seletanud midagi. Nii siis...

— Nii siis, sõber, sina teed hiigla palju sõnu. Wõta peale miss ja see laps, kes on ministrite nõukogu esimehe Aleksander Prillant'i ainukene poeg. Saad aru? Wõta peale, sõida minema ja laske wee alla!... Kell 12 peab sinu „Lampos" sada meetrit wee all olema...

Sel silmapilgul ilmus kellegi pea lahtise luugi kohta, mis kioski ja trepi ees asus. Seda pead nähes hüüdis Sainclair imestanult:

— Oo! professor Lourmel siin!... Teie ei olegi Itaalias?...

— Tulen praegu sealt, ütles professor sillale tõustes. Kuulsin teie häält. Mis on juhtunud?

Ta nägi last ja kortsutas kulmu. Äkilise sisendуse mõjul, mis on omane suurwaimudele, aimas ta kohe, milles asi seisis. Sainclairi juure astudes sosistas ta temale kõrwa:

— Jälle üks wõlumise juhtumine, eks?

Sainclair jahmatas:

— Kuidas, jälle üks?

— Jah, minu kasutütar, Ciserat'i naine, on ka wõlutud.... Veneetsias... Piinamine wõlumise kaudu... Seal tuli minu õpilasele Mattol'ile mõte nende nähtuste wastu loodusе-elementide waheleseadmise abil wõitelda... Nagu näha, olete teie sarnasel juhtumisel ka mõtelnud „Lampas'iga" wee all warju otsida... Tähendab, teie usute, et...

— Mina ei usu mitte, mina tean!... Kuid pagana pihta! meie teeme liiga palju sõnu... Kell kakskeistkümmend!....

— Weel üks minut, Õõnägija, hüüdis professor oma peremeheliku häälega. Et teie oma asjas kindel olete, siis ei lähe teie lapsega mitte kaasa. Tahate ainult teda ükſi päästa?

— Ei, mina ei lähe kaasa. Mina pean uurima, otsima.

— Aiman, Sainclair. Mina pean ka üles otsima, karistama...

Ta hüüdis:

— Mattol, mina lähen maale! Andke ruttu asjad!

Siis Ciserat'ile:

— Mitte sõnagi rohkem! Sina kuulsid ja said aru. Sõida rahulikult minema. Niipea kui meie paadis oleme, laske wee alla ja sõida minema. Kirjutan kohe nädala pärast poste restante New-Yorki...

Mattol ilmus, nägu natuke hämar. üks madrus ulatas talle kätte kohwrid, mis tema paati wiskas. Lourmel lahkus juba trepilt. Temale järgnes Sainclair. Neil tuli weealuse paadi lahtiseſt luugist mööda minna. Õõnägijat nähes tõusis Irene de Ciserat üles. Sainclair tahtis teda hüüda, kuid Irene hoidis pahema käe nimetisõrme suu peal: Waikige! Parema käega ulatas ta Sainclairile, kellega ta intiimsetel wastuwõtmise õhtutel professori juures tuttawaks oli saanud, kokkupandud walge paberilehe. Sainclair wõttis paberi ja läks.

Teise luugi kaudu laskis Ciserat miss Elleni ja wäikse Henri weealusesse paati wõtta. Mattol järgnes neile.

Lourmel ja Sainclair olid juba paadis, mis köiest wabastati.

Ciserat jagas käskusid. Wesi keerles „Lampas'i taga. Ilmusid madrused ning tõmbasid silmapilkselt köied ja trepi sisse. Siis kadusid nad luukidesse ja luugid pandi kinni. Oli kuulda metallist klirinat, esiti selgemalt, siis tumedamalt. Kioskil seisis Ciserat üksi. „Lampas" kaugenes wälissadama sihis.

Kaldatammilt, kaks sammu autost, wahtisid Lourmel ja Sainclair sõnalausumata.

Kui nad Cicera'd mütsi keerutawat ja „Lampas'si" semafori kohal kaduwat nägid, waatasid nad üksteisele naeratades otsa.

(Järgneb.)

———ooo———

Maakondade liidu nõukogu koosolek 11. ja 12. märtsil Tallinnas.

Koosoleku awab maakondade liidu esimees Suursööt kell 12 päewal, kes ettepaneku teeb koosoleku juhatajat ja sekretääri walida. Koosolekust wõtawad osa 18 maakonna esitajat ja siseministeeriumi esitaja omawalitsuse asjade peawalitsuse juhataja Hendrikson. Juhatajateks walitakse Suursööt ja Riives ning sekretäärideks Awikson ja Laur.

Peale walimiste teeb juhatuse esimees Suursööt ülewaate liidu juhatuse senise tegewuse kohta, milles tähendab, et suuremat ära teha mitmesugustel põhjustel juhatus ei ole suutnud, kuid siiski on saawutatud tagajärgi 1921. a. puudujäägide katmise küsimuse suhtes ja sellekohane seadus on juba maksma pandud. Samuti on ka wiinalubade wäljaandmise küsimus omawalitsuse asutuste huwide kohaselt lahendatud. Liidu asjaajaks, keda liidu nõukogu otsustas palgata, ei ole korda läinud wastawat isikut leida. Ka seaduste kawade wäljatöötamist ei ole juhatus mitmesugustel põhjustel suutnud läbi wiia.

Enne päewakorra juure minekut täiendatakse wiimast Awiksoni ettepanekul ühe punkti wõrra, nimelt hobustepasside registreerimise küsimusega, missugune 9. punktina päewakorda üles wõetakse.

Esimese päewakorra punktina tuleb arutusele

Seisukoha wõtmine 1922. a. eelarwete protesteerimiste kohta,

millele pikad läbirääkimised järgnewad. Nl. Suursööt tähendab, et kuna makswate seaduste järele eelarwes tulud ja kulud tasakaalus peawad olema, maakonna eelarwed seda aga ei olnud, siis on siseministeeriumi poolt kõigi maakondade eelarwed seaduslikul alusel protesteeritud. Sellest ei või nüüd järeldusi teha, et maakonnawalitsused eelarweid kokku ei oska seada. Kui sissetulekuid sarnasel määral on kui wäljaminekuteks tarwis läheb, siis on see kerge, kuid kui neid aga ei ole ja seadustega wäljaminekud kohustatawaks tehakse ja teesid ei näidata, millest nad katta tulewad, on eelarwe tasakaalu wiimine wõimata. Linnadel aga on see palju hõlpsam, sest et nendel palju enam mitmesugustel aladel tuluallikaid on, kui maakondadel.

Nl. Riives teatab, et Tartu maakonnawalitsus juba m. a. juunikuust sadik mitmesugustes asutustes sammusi on astunud ja walitsuse liigete tähelpanu asjaolu peale juhtinud, et puudujäägid mitte maakonnawalitsuste süü läbi ei ole tekkinud, waid Riigikogu ei ole siin küllalt asja järele kaalunud. Ta pani seadustega maakonnawalitsustele suured kulud peale, ilma et allikaid ära oleks nimetanud, millest neid katta. Kooliõpetajate palkasi tõsteti ja teatawasti jäid algkooli õpetajate palgad omawalitsuste kanda, kuna keskkoolide õpetajate palgad riik maksab. Linnades käib suurem osa lapsi keskkoolides ja algkoolisi on maakonnaga wõrreldes hulga wähem. Nii on Tartu linnas 120 algkooli õpetajat, maakonnas aga 410 õpetajat, kellede palkadeks maakond suuremad summad wälja peab andma kui linn, kuna linnal ometi suuremad tuluallikad on. Ei ole ime, et maakonnal wõimalik ei ole oma eelarwet tasakaalu wiia.

Siseministeeriumi esitja Hendrikson tähendab, et nowembrikuul maakondade liidu nõukogu koosolekul pandi maakonnawalitsustele südame peale, et nad kawad kokku seaks, kui suured puudujäägid eelarwetes wõiwad tekkida ja keskwalitsusesse saata, kuid materjaal jõudis liiga hilja keskwalitsusesse ja eelarwed protesteeriti. Siseminister oli informeeritud ja tal ei puudunud hea tahtmine küsimuse lahendamiseks. Nüüd tuleb maakonnawalitsustel uute eelarwete kokkuseadmisele asuda ja tarwiline materjaal siseministeeriumile saata.

Nl. Uiga seletab, et protestis on tähendatud kui wäljaminekuid katta ei suudeta, tuleks neid wähendada. Kuigi eelarwet tublisti kärpida, ei ole teda wõimal. weel tasakaalu wiia, ainult õpetajate palkadeks üksi läheb niipalju, kui seaduse järele Tartu maakonnal sissetulekuid on.

Nl. Lauri leiab, et kuigi ministeeriumil teada oli, et eelarwetes puudujäägid tulewad, ei ole ta maakondade tulude suurendamiseks midagi teinud.

Hendrikson: Siseministeerium, kui järelwalwe asutus, on eelarwete protesteerimiste asjus täiesti seaduslikult talitanud ja sisuliselt ei ole ta maakonnawalitsuste otsustesse tunginud ega omawalitsuse asutuste eelarweid normeerida püüdnud. Omawalitsustele on wõimalus jäetud oma rahaga otstarbekohaselt ümber käia. Ettepeide, et siseministeerium selle asemel, et eelarweid protesteerida, maakondadele uusi tuluallikaid oleks pidanud wõimaldama, ei ole põhjendatud, sest et see mitte siseministeeriumi kompetentsi ei kuulu. Sisuline arutamine on siin täiesti ilmaasegne.

Wõetakse weel mitme nõukogu liikme poolt sõna, milles toonitatakse eelarwete mitte otstarbekohase protesteerimise kohta. Tähendatakse, et kuigi eelarweid maksimumimi kärbitakse, neid ikkagi tasakaalu ei suudeta wiia. Eelarweid loodetakse märtsikuu lõpul esitada ja tegelikult saadakse eelarwe järele töötama hakata alles aasta lõpul. Ministeeriumi tegewusega pandawat omawalitsuste asutuste olemasolemine kaalu peale jne. Lõpuks antakse küsimus koosolekul tehtud soowiawalduste kohaselt sellekohasesse sektsiooni wastawa resolutsiooni kokkuseadmiseks.

Järgmise päewakorra punktina tuleb arutusele

1922. a. puudujäägide katmise küsimus maakonna ja walla eelarwetes.

Ka selle küsimuse kohta toonitatakse, et kärpimistega soowitawaid tagajärgi ei saawutada ja eelarwet wõimalik ei ole tasakaalu wiia. Arwatakse, et maakonnawalitsuste poolt ellukutsutud asutusi likwideerida ebakohane samm oleks. Õpetajate palgaseadust tuleks muuta, nii et riik õpetajate palgad oma kanda wõtaks ehk riigi eelarwe ülejäägist maakonnawalitsuste puudujäägide katmiseks tarwilised summad antaks. Omawalitsustele tuleks suurem tegewuse wabadus anda ja rutuliselt uued sissetuleku allikad seaduslises korras maakondadele wõimaldada. Ka see küsimus antakse sektsiooni.

Koolimajade küsimus ja koolide korraldus.

Ka selle küsimuse arutamisel leitakse, et seadused ajanõuetele ja rahwa kandejõule ei wasta. Õpetajatele olla palga wäljaarwamine niiwõrd keeruline, et isegi mõni õpetaja oma palga suurust wälja arwata ei oskawat. Palgamaksmise asjus tuleks seadust tingimata muuta, sest et õpetajate palgad kuigi wõrd ühtlustatud ei olla. Ka leitakse, et õpetajate tundide arw liiga wäikene on. Kooliseadus tuleks rewideerimise alla wõtta. Küsimus antakse sektsiooni.

Walla kohtute korraldusе küsimuses

kuuldutwad lahkhelid. Soowitatakse praeguste walla hoolekande kohtute tegewuse laiendamist. Kuna walla hoolekande kohtuid ei rewideerita ja walla sekretäär seal peaosa etendab, sellepärast oleks soowitaw, et uue omawalitsuse seaduse järele walla sekretäär mitte walitaw ei oleks waid nimetataw. Arwatakse, et ametisse tuleks panna rändaw rahukohtunik ja siis oleks walla kohus kõrwalmõjudest waba. Kaheldakse, et wallakohtute jaoks ei leidu meil tarwilise hariduse ja kogemustega isikut. Nagu eelmised küsimused, nii antakse ka see sektsiooni.

Igawaid ja pikki waieluși kutsub esile küsimus

Et hõlpsam oleks läbiarutamata päewakorra punktide kohta üldisel koosolekul seisukohta wõtta, moodustatakse kaks sektsiooni, nimelt majandusline ja administratiiwne, kellele ülesandeks tehakse wastawad resolutsioonid wäljatöötada ja järgmised päewakorra punktid läbi arutada.

Koosolek lõppes kell pool 4 õhtul.

Nõukogu koosolek 12. märtsil.

Koosolek algab tunnilise hiljaksjäämisega kell 11 hommikul.

Aruandja Sõnajalg. Kannab ette majanduse sektsioonis wäljatöötatud resolutsioonid, mille kohta jälle pikemalt sõna wõetakse. Mõned resolutsioonid wõetakse wäheste täienduste ja redaktsiooniliste parandustega wastu, kuna teised sektsiooni tagasi antakse.

Koosolekule oli ilmunud ka Riigikogu juhataja J. Kukk, kes nõukogu oma isiklikste muljete põhjal eelarwete puudujäägide katmise küsimuse suhtes ja rahaasjanduse seisukorra üle informeerib. Muu seas tähendas hra Kukk, et omawalitsuste eelarwete puudujäägide katmiseks ei ole siseministeeriumi kui ka haridusministeeriumi eelarwetes tarwilisi summasid ette nähtud. Ka ei näi wõimalik olewat, et puudujäägid riigikassa oma kanda wõtaks. Tulumaksu omawalitsustele jätmine tooks omakord jälle riigi eelarwes puudujäägi. Nagu näha, oleme algkoolide seaduse teostamisele asunud ilma, et meie oma wõimisi ja rahwa kandejõudu arwesse oleks wõtnud. Algkoolide seaduse teostamisel tuleb suure ettewaatusega talitada, sest see ei sünni mitte ühe ehk kahe aasta jooksul, waid nõuab kümneid aastaid. Igatahes tuleks wastawad seadused rewideerimise alla wõtta.

Sellele järgnewad läbirääkimised sektsioonides wäljatöötatud resolutsioonide kohta, millest mõned wastu wõetakse.

Kuna mõned maakonna esitajad rongile ruttawad, nende hulgas ka teine juhataja Riives, siis walitakse kolmandaks juhatajaks Nurk.

Arutusele tuleb

Wiinalubade eest sissetulnud raha waldade wahel ärajaotamise küsimus.

Ühede arwamise järele tuleks raha ära jaotada proportsionaalselt elanikkude arwule, kuna teised otstarbekohasema leiawad olewat raha jaotust toimetada wäljaantud lubade arwu järele. Wiimane põhimõte wõetakse wastu.

Maakondade liidu 1922. a. eelarwe,

mis 200.000 marga peale tasakaalu wiidud, wõetakse wastu. Suuremad wäljaminekud on asjaajaja palgaks, kantselei kuludeks jne. Sissetulekuks on 20 penniline maks iga elaniku pealt.

Teede seadus.

Kuna teed enam mitu aega korralikult parandatud ei ole, sillad wiletsad ja rutuliselt parandamist nõuawad ning endine teede seadus praegustele oludele ega nõuetele ei wasta, siis otsustas nõukogu, peale pikemate läbirääkimiste uue teedeseaduse kawa wäljatöötamist juhatuse hooleks jätta, missugune järgmisel nõukogu koosolekul arutusele tuleb.

Kuidas planeeritud mõisate ja mõisatööliste olukorda lahendada.

Nl. Uiga kannab ette Tartu maatööliste koosolekul wastuwõetud resolutsioonid ja soowitab nõukogule nende otsustega ühineda, mis aga nõukogu poolt toetust ei leia. Wiimaks wõetakse selle küsimuse kohta sektsioonis wäljatöötatud resolutsioon wastu.

Wiimase päewakorra punktina tuleb arutusele

hobuste passide registreerimise küsimus,

kus toonitati, et praegune sõjawäe hobuste passide registreerimise kord mitte küllalt, ekstarbekohane ei ole ja sõjawäe kõlbulikkude hobuste järelwaatust nii tihti ei tuleks toimetada. Ka aruandeid isikutunnistuste ja hobuste wäljaandmise eest saadud rahade üle, ei oleks tarwidust nii tihedalt Keskwalitsusele saata.

Koosolek lõpeb kell pool 6 õhtul.

---

ning peale selle see seaduse kawa uuesti liidu nõukogus arutamisele määrata.

Planeeritud mõisate ja mõisatööliste olukorra lahendamise asjas.

1) Põllutööministeeriumi tähelpanu selle peale pöörata, et mõisa maatöölised mõisa planeerimise puhul saaksid ministeeriumi ringkirja ja maaseaduse § 65 kohaselt maaga rahuldatud.

2) Planeeritud mõisate pensionäridele ülespidamine, samal määral, kui nad mõisawalitsustelt said, tuleb põllutööministeeriumi peale panna.

Hobuste passide registreerimise küsimuse kohta.

Maakondade liidu nõukogu tunnistab tarwilikuks, et hobuste passide ja niisama ka isikutunnistuste wäljaandmise ja nende eest sissetulekute rahade üle igakuuline aruannete saatmise kord saaks muudetud ja aruanded ainult iga poole aasta järele saata.

Sõjawäe jaoks kõlbuliste hobuste üleskirjutamist tuleks toimetada iga kolme aasta järele, aga mitte iga aasta. Kõlbuliste hobuste nimekirjad tuleks pidada walla-, alewi- ja linnawalitsustes ning rahwawäe ülemate juures, kuna nende pidamine maakonnawalitsustes ülearune on. Sõjawäe jaoks kõlbuliste hobuste edasiandmise ehk edasimüümise üle teadaandmine tuleks ära jätta.

1922. a. puudujäägide katmise küsimus maakonna ja walla eelarwetes.

Koosolek aasta puudujäägide katmise teesid otsides, leiab maakondade liidu nõukogu, et kõigi kokkuhoidmiste peale waatamata eelarwetes ülespõetud wäljaminekuid kaugeltki sedawõrd ei saa, et eelarwe tasakaalus oleks. Kuna maakonnawalitsuste tegutsemiseks raha hädaliselt tarwis on, maksuseaduste muutmine aga aasta keskel mitte läbiwiidaw ei ole ja otsekoheseid tagajärgi ei anna ning makswate seaduste järele saadawad maksud suurel osal alles aasta lõpul sisse tulewad, otsustab maakondade liidu nõukogu esineda wabariigi walitsusele ettepanekuga,

1) et maakondade liidu nõukogu 20.—22. nowembri koosoleku protokollist §§ 7 ja 8 ülespõetud otsused täitmist leiaksid;

2) kui aga nimetatud ettepanekutes näidatud allikatest lähemal ajal raha loota ei ole, peaks riigikassa käesolewa aasta omawalitsuste puudujäägid oma kanda wõtma seni, kui nende katmiseks maakondadele teisi wõimalusi ei ole antud;

3) kuna 1921. a. õpetajate palkade maksmiseks maakonnad laenu on saanud 1921. a. tulumaksu kindlustusel, mille tõttu nimetatud sissetulek maakondadelt ära wõetud, peaks wabariigi walitsus eeltähendatud laenude kindlustamise oma peale wõtma, kuskuures maakonnawalitsused kohustuse annaksid seda laenu 1921. a. lisamaksudest katta.

Selle resolutsiooni kohta kuulub weel täiendus, mis juhatuses wäljatöötamisel.

Müügil piibutubak
„Meremees"
1/8 n. 20 mrk. 1/4 n. 40 mrk.
O/ü. „Tubak".

I. sordi paberossid
„Kuld Rannake"
25 tk. puuwineer karbis 30 mrk.
O/ü. „Tubak".

Eesti wõlisminister Balti liidust.

Leedu telegraafi agentuuri „Elta" esitajal on olnud jutuajamine wälisministriga herra Piip'iga, wiimase läbisõidu puhul Riiast Warssawi.

Küsimuse peale, kas Eestis ka on tähelepandaw nii suur huwi Balti liidu ja tema koosseisu wastu, kui Soomes ja osalt ka Lätis ja Leedus, wastanud herra Piip:

Ei wõi ütelda, et Eestis just praegu oleks tähelepandaw iseäranis suur huwi selle küsimuse wastu, sest selleks ei ole iseäralist põhjust. Aga Balti liidu küsimus on üks neist küsimustest, mida arutatakse kõige elawamalt.

Liidu koosseisu üle walitseb Eestis waade, et temas peawad esitatud olema kõik 5 Balti riiki ja et ainult ajutiste põhjuste pärast praegu wõimata on asutada niisugust liitu. Niisuguse waate rewideerimist ei ole olnud. Seniks, kuni wõimalikuks saab 5 riigi liit, tuleks asutada kitsam liit.

Kõneldes takistustest 5 Balti riigi liidu asutamisel tähendas herra minister, Leedu-Poola konflikti kohta järgmist:

— Leedu-Poola konflikti peale waadatakse Eestis kui kahe hea sõbra tüli peale, mille kiiremat lõpetamist ta südamest soowiks. Asudes niisugusel seisukohal, on Eesti sunnitud jääma erapooletuks pealtwaatajaks, astudes sammusid mõlema riigi lepitamiseks.

Tähendades, et Leedu ajakirjanduse teadete järele, Läti mõtleb Poolale ette panna, tunnistada Leedut de jure, küsis „Elta" kaastööline, missugune waade selles küsimuses walitseb Eestis. Minister wastas:

— Eesti on alati kasutanud iga wõimalust, et tunnistada Leedule oma sõprust ja selgitada tema rahwuswahelist seisukorda, mille tõenduseks on see asjaolu, et Eesti üks esimesest oli, kes tunnistas Leedut de jure. Ta saab ka edaspidi oma poolehoidu andma igale sammule, mis selles sihis astutakse Leedu kasuks.

Küsimise peale, missugune on Eesti seisukord Soome-Poola sõjalepingu asjas, wastas herra Piip, et seda küsimust weel ei ole tarwilikul määral arutatud Eesti poliitilistes ringkondades ja sellepärast on wõimata anda konkreetset wastust.

Wene wõlgade küsimuses tähendas herra Piip, et Eesti saab kinni pidama Tartu lepingust, mille järele Wenemaa wõtab kõik wõlad oma peale.

Warssawi konwerentsi kohta tähendas herra Piip:

— See konwerents on üks neist Balti riikide omawahelistest läbirääkimistest, mis ette nähtud Helsingi konwerentsil. Wõttes arwesse, et Leedu ei olnud esitatud Helsingi konwerentsil, hoolimata meie soowist, näha konwerentsil ka Leedut, oli meil ometi wõimata ülesseada tingimist Leedu osawõtmise kohta konwerentsist. Balti riigi konwerentsid ongi peetud ilma Poolata ja ilma Leedita.

Warssawi konwerents arutab ka Genua konwerentsi eeltöid ja Balti riigi seisukohta selles küsimuses.

Ajakirjandus.

„Ühistegewusleht" nr. 2 on ilmunud.

Rahwamajandus.

Kollektiiw põldkatsete korraldamine 1922. a.

Põllutööministeeriumis 6. weebr. s. a. ärapeetud katseasjanduse nõupidamisel kindlaks määratud kawade järele korraldatakse käesolewal aastal põldwäetiskatseid mitmete küsimuste selgitamiseks.

Katsekorraldust juhib põllumajanduse peawalitsuse juures asuw katseasjanduse büroo. Kohapeal juhatust saawad andma ja õigete andmete ja teadete saamise järele walwama põllutöökoolide õpetajad, keskseltside põllutöö instruktorid ja selleks eriti kutsutud asjatundjad instruktorid. Põhja-Eestis põllutööministeeriumi juures, Lõuna-Eestis ülikooli dotsent A. Nõmmiku juhatuse all, kes katsetegijatele juhatust annawad nii külwi kui ka lõikuse ajal. Kuidas katseid korraldada, selle üle ilmuwad lähemal ajal katseasjanduse nõupidamisel põllutööministeeriumis 6. weebr. s. a. wastuwõetud otsused katsete tehnika ja metoodika kohta agr. L. Rinne referaadina ajakirjas „Agronoomia". Soowitaw oleks et katsetetegijaid igasuguse maapinna liikide kohta leiduks. Katseteks antakse wäetust hinnata, tööd katsepõllul teeb katsetegija.

Sordiwõrdluskatseid korraldab sordipanduse selts, kaera, odra, rukki ja loomatoidu juurikate sortidega. Et seltsil originaal sordi wilja seemet piiratud arwul wõimalik oli saada, sellepärast korraldatakse katseid ainult seltsi liigete juures, kes soowist seltsi eestseisusele teatawad.

Kõigil, nii wäetus, kui ka sorbikatseid korraldaja soowijatel tuleb ülesandmise juures teatada: 1) nimi, 2) täielik aadress, 3) kas enne on katseid teinud ja missuguseid, 4) maapind, 5) missuguse wiljaga soowib katseid teha, 6) kui kaugel asub kohalikust põllutöökoolist ehk raudtee jaamast.

Et õigeks ajaks wäetuse kätte toimetamist wõimaldada, tuleb katseid korraldada soowijatel sellest hiljemalt 20. märtsiks s. a. kirjalikult teadustada põllumajanduse peawalitsusele, põllumeeste keskseltsidele, põllutöökoolide juhatajatele, kas otsekohe ehk keskseltsidе ehk omawalitsuste, agronoomide ja instruktorite ja põllumeeste seltsidе kaudu.

Soome transiidi wõimalused.

„Hufwudstads bladet" 27. weebruarist toob selle kohta järgmised teated: Raudteewalitsus on Genua konwerentsi jaoks järgmise aruande walmistanud: Soome wõib ainult Wenemaa kaubawahetuses transiitidimaana olla. Küsimuse alla tulewatel sadamatel on järgmine laadimise wõimalus: Mäntyluoto 60 wagunit, Raumo 60 wagunit, Abo 90 wagunit, Hango 90 wagunit, Helsingi 180 wagunit, Kotka 120 wagunit ja Wiiborg 120 wagunit päewas, ehk kokkuwõetult 720 wagunit päewas. Korraliku ühenduse juures oleks weoaeg, laadimine ja tühjendamine kaasaarwatud, 6 päewa waguni pealt, wäljaarwatud Wiiborg, kus 4 päewast peaks jätkuma. Et neid sadamaid täielikult kasutada, oleks 4.080 wagunit päewas tarwis. Raudteeolud ei takista sarnast wedu, kuid weerew materjaal ei ole küllalt suur, sest see wastab ainult praeguste nõuetele. Sellepärast wõiks transiidi suhtes ainult pool osa sadamate lädilaskmise wõimalustest tarwitada.

Need arwud põhjenewad oletuse peal, et transiit lähtise wee ajal sünnib, kui kõik ülewal nimetatud sadamaid tarwitada wõib. Et aga mereweohinnad madalamad on kui raudteeweohinnad, wõib oletada, et Wene kaubawedu nawigatsioni ajal merd mööda sünnib, ja wedu maad mööda ainult siis ette wõetakse, kui Wene sadamad jääga sulutud on. Sellega wähenetsid Soome wõimalused transiidi toimetamise suhtes tuntawalt, sest talwel wõiksid ainult Hango ja Abo küsimuse alla tulla, ja mõlemate laadimise wõimalused on, nagu öeldud, ainult 90 wagunit päewas. Et oma maa kaubawedu rahuldada, jääks raudteewalitsuse arwamise järele transiidi otstarbeteks 60 wagunit kummagis linnas, nii siis kokkuwõites mitte üle 120 wagunit päewas.

Soome wabunite kandejõud on keskmiselt 10 tonni, nii wõiks siis Soome omalt poolt rahwuswahelise kaubawahetusele 1200 tonniga päewas kaasa aidata, ilma et kodumaa kaupawedu selle all kannataks.

Kallbodan.

Wene talupojad ja kontsessioonid.

„Rul'ile" kirjutatakse, et nõuk. Wene metsakontsessioonide kasutamine wäljamaa kapitalistidele uue raskuse on toonud. Nii seisab lihtsalt selles, et Wene talupojad ei lase metsa raiuda ja üldsewad, et mets on nende „kommuna" mets, mida ainult nemad ise wõiwad kasutada.

Sarnane lugu on ka maakontsessioonidega. Nõukogude walitsus oli annud näit. ühel juhtumisel 75.000 dessatiini maad wäljamaalastele rendile. Talupojad seletasid, et nemad ei lase teisa tulla maad harima ja et nõukogude walitsusel ei ole õigust maad ära anda.

Kes Wene talumeest tunneb, sellele ei tule niisugused loob ootamata. Üldsewad leht wäga õieti.

Siberi metsa-trust.

Siberis on metsa-trust loobud, mis laialdasi Siberi metsasid tahab ekspluateerima hakata. Tarwilik kapitaal loodetakse aktsiate müümise ja laenude abil saada. mr.

Wene kaupmehed ei usalda.

Ärditis peeti weebruarikuus kinnisust laada, kus harilikult metsloomanahkadega suuresti kaubeldi. Nüüd ei ole suurkaupmehed laadale läinud, waid on ainult oma esindajad saatnud ja laadakomiteelt kindlustust nõudnud, et nende kaupa ei rekwireerita. Sellepärast on ka laadal kaupa wähe olnud ja nahku suuremal wiisil ainult põllutööriistade wastu wahetatud.

Poola uus eelarwe 1922. a.,

mis rahaasjanduse kommissionile ette pannakse, on 900 miljardi marga peale tasakaalu wiidud, 270 miljardi läheb wälismaal tehtud wõlgade katmiseks.

Austria sisse- ja wäljawedu.

1921. a. esimese 9 kuu jooksul on Austria 3.780.000 tonni kaupasid sisse- ja 698.500 tonni wälja wedanud.

Wenemaa ostis Tshehho-Slowakkiast

möödaläinud aasta jooksul ametlikkude teadete järele 50 miljoni Tshehh-krooni eest kaupasid. Erawiisil on Tshehi töösturid Berliini Wene saatkonnalt peale selle weel 15.100.000 Tshehh-krooni eest tellimusi saanud. Ostetud on peaasjalikult masinaid põllutööriistu ja raudtee-materjaali. mr.

Ameerika riigilaewastiku müümine.

Norges Handels og Sjöfartstidende on New Yorgist telegrammi saanud, et Ameerika Shipping Board kõik oma 1.470 kaubalaewa müümise wälja kuulutab. Kogu nende laewade mahutus on 10 miljoni tonni, loodetakse poole osa eest 35 dollarit tonnist saada, kuna teise poole eest mitte üle 15 dollarit tonni eest. Laewad müüakse Ameerika kodanikudele pikaajalise krediidiga. Kallbodan.

Eesti Tarwitajate Keskühisus

wajab ühistegelise informatsiooni ja propaganda alale ajakirjanduslise wilumi

Abisekretäri.

Ühistegewuse ja wõõraste keelte tundmine ja põhjalik Eesti keele oskus tingimata tarwilik. Soowiawalduseid ühes senntise tegewuse kirjeldusega jäetagu E. T. K. sekretariaati. Tallinn, Wirumäe 15.

Inglise leib punawäele.

Nõukogude raadio teatab, et Moskwa nõukogu juhatuse liikmed Boguslawski ja Sorokin sõitnud Inglismaale 4 miljoni puuda leiwa ostmiseks, mis olla määratud esimeses järjekorras Moskwa sõjawägedele, ja alles peale selle töölistele ja raudteelastele. Raadio teatel antawat Odessas wäljamaalt ostetud seemneid esimeses järjekorras punawäelaste perekondadele, teises järjekorras aga — waeste-komiteedele.

———ooo———

Kolm raamatut Eestist tutwustamas.

Kõigeenam kordaläinuks wõib pidada konsul Emil Westerinen'i sulest ilmunud raamatut:

Agricultural Conditions in Esthonia. A short survey.

Trükitud Helsingis Tietosanakirja-Osakeyhtiö trükikojas, 1922. 64 lhk.

Konsul Emil Westerinen on mesilase hoolega teateid kokku kogunud üle kogu Eesti, ja kitsasse raami mahutanud, mida mitte üksi — „Lühike ülewaade Eesti põllutöö oludest" — ei tule mõista, waid ennemini „Eesti käsiraamatuks" pidada, sest temas on kogu Eesti üle rohkesti andmeid sees. Raamat on wäga huwitawalt kirjutatud ja rikkalikult piltidega kaunistatud; lehitsedes on iga järgmine leheküig eelmisest huwitawam. Siin esinewad meie loodusewäed: wägewad kased oma tööstusega, (Narwas, Sindis) tuulik ja wesiweski; sirge Eesti neiu, Muhu „emased" ja „isased", kartuli wõtjad ja rukkilõikajad; kõik rahwariides. Seal on wana talu oma huwitawate harimalkadega, siin uus talu oma maja ja tuulemootoriga ja hoonetega, wäike talukoht järwe kaldal ilusa maastikuga, kalapüüsed mere ääres, ja kuidas kuprad linadest ära lüüakse; seal on masinad, mis wilja lõikawad ja pekswad, turwast lõikawad; kõik tegewuses. Seal „istub" „Sahkapuu"" kooli neidude parw, kerjapoiss koeraga Friisi „kirjude" juures, kaswab mehepikkune kaer joopõllul, kaswab sirge okaspuu laan; seal Alma Mater — Tartu ülikool, oma õpemetsa ja Raadi mõisa katsejaamaga; ei puudu ka meie kunstitempel „Estoonia" ja muud kujutused meie rahwa elust, mis wõõramaalasele huwitust kirjus pildis toob. Raamat on 16 osasse jaotatud. Ajaloo osas teatatakse, kus meie iseolemise Saksa mõõgarüütlid lõpetasid, meid allaheitsid ja „iihu ja hingega" omale pärisid, kuni saja aasta eest jälle priiks saime ja nüüd wabaduse sõjaga oma kaua igatsetud iseseiswuse kätte wõitsime, ja kui küünarpikkune poisike weel hinges on, ei lase ta waenlast maale tulla — nii wiisi on eestlane.

Haridusest oleme kirjaoskamises 100% peal.

On wõimalik, et meie Tartu ülikooli õpib 2500 üliõpilast, mis wäga tähtis 1½ milj. rahwa kohta. Niisama leiab aset Aleksandri kooli jant ja Wene rõhumine meie hariduse ja põllumajanduse alal. Et raamat põllutöö jaoks on kirjutatud, siis leiab ka põllumajandus põhjalikumat käsitust kui teised osad. Seal on ära seletatud uus maareform ja selle poliitika, ettetooduid suurepäraline kogu seltsisid, mis põllutöö alal töötawad, üks teist toetades, ühistegewus, pangad, karjakaswatus, kus Friis wälja jureb ja Eesti punane ja Angleri tõud eluloomadeks jäätwad; piimatalitus, loomatõu ja wiljasordi parandus jne. Arwude järele näeb sõja haawu, mis osalt juba paranenud, sooharimist, metsa ja tööstust. Paljud statistilised tabelid walgustawad maa-ala, lõikust, põllutööriistu, wäetist ja muud. Esile on toodud meie uus wäetisaine fosforiit ja terwe leheküig tabelina selle wäetisega, milles suur tulewik. Kohtla „kukersiidi" — põlewkiwiga ei saa rahul olla. Prof. Komppa katsed Helsingis andsid õli: I. sort 16%; II. sort 26%; ja III. sort põlewkiwi 20%, kuna autor 3.2—3.9% annab.

Pooleleheküljeline kaart on ka, kus kõik linnade nimed Eesti keeli, nagu nad ka kogu raamatus esinewad, mis armas näha. Raamat on walkjas kaustas ilusal paberil ja trükiwigu ei ole silma puutunud, mis hoolsast tööst märki annab.

Mis keelesse puutub, siis on see osalt sorav, osalt ka wähe nukkiline, nii et sündinud Inglise tööks ei saa pidada, aga meie Inglis keeles wäga hea. Soowitaksin siiski tarwitada Reval asemel Revel ja St. Petersburgi, Petrograd, nagu see inglastel tarwitusel, kuid sakslased ei ole seda muutnud; nii ka Esthonia — Estonia; gas factories — g. works, cement factories, c. works; sea-frontier — sea-coast; ehk coast-line' admittance — admission; independance — independence: conformance — conformity; pecking potatoes — picking p.; Society for the Refining of seeds — Society for the Improvement of seeds; butter manufacture — butter-making many shared — multis; awakening — stimulating j. pm. Kõne all raamat wõiks kujuneda „Eesti taskuraamatuks", kuhu kõik meie aastane tegewus oleks mahutatud. Inglise maailmas, kellele raamat määratud, saab wist huwitust äratama

Teine raamat on pühendatud Tallinna sadamale ja kannab pealkirja: „The importance of the Port of Reval from the point of view of the Worlds transit trade", ehk tõlkes: „Tallinna sadama tähtsus maailma transiit-kauba suhtes Wenemaaga". Raamat, ehk õigemini 16 lhk. broshüür, on nähtawasti Saksamaal trükitud, mida oletada laseb kaasa pandud sadama plaan, mis on „Berliner Lithographisches Institut", Berlin W. 35, töö, kuid autori ei ole ja kõik muu asi jääb saladuseks, kuid siiski on Reval — Tallinn — 1921 must walge peal, nagu oleks Tallinnast pärit.

Broshüüris käsitatakse peaasjalikult Tallinna sadamat, tahetakse lasta wälja paista sadama kohasust ja headust transiitkaubale, kuid seejuures tehakse sadama töö wõimine andmetega pisikeseks, mis tõe oludele ei wasta, ja ennem kahju kui kasu meie heale sadamale teewad. Näituseks mahtuwat 18 laewa sadamasse!

Et meil Lätiga wõistelda on transiidis, siis tuuakse kauguse tabelid, neljal leheküljel, Tallinnast ehk Riiast Wene sisemaa linnadesse, ja otsustatakse Tallinna kasuks, kuid tabelid on nii paigutatud, et wõõramaalane neid wõõraid nimesid uurides oma pead murdma ei hakka. Kogu tabelid olekssid mahtunud ühele leheküljele, külg külje wastu, — Tallinn ja Riiga, — nii et selge pildi oleks wõrdluseks saanud, nüüd on kõik asjata. Broshüüris on palju trüki- ja keelewigu, mis osalt weidrad ja pöörased, näit.: „Baltic life-boat station sendout their state and private life-boat-stemers at receipt of information that vessels are stranded on sea". Kas on kuulnud keegi, et laewad lagedal merel ära randawad? Eesti nimedele antakse tagumine iste. Ülepea on töö hooletu ja lohakas, ja tuleb kahjatseda, et Eestit niisugusel kujul tahetakse wäljamaal esitada.

Kolmas raamat on puht äriline, Tallinna ärijuht, ja kannab pealkirja: „Esimene Tallinna Kaubandus-Aadressraamat. — The First Commercial Directory of Reval—Erstes Revaler Handels-Adress-Buch". Koostajad ja wäljaandjad — Rudolf Zero ja Walter Suhkental. Tallinn (Reval) 1921. Kolmes keeles: Eesti, Inglis ja Saksa, ja on jaotatud järgmistesse osadesse:

Tallinn on pea-läbikäigu linnaks kaubanduses ja läbikäigus Wenemaaga. Eessõna. — Tallinna kaubanduse ajalugu. — Tallinn transiit-baasina. — Tähtsamad sündmused Tallinna ajaloos. — Laewade liikumine Tallinnas aastal 1919 ja 1920. — Tallinna kaubandus wäljamaaga 1919 ja 1920. — Tallinna walitsuse asutused ja ametikohad. — Äriharude register. —Notaariused.— Wann. advokaadid. — Wann. advok. abid. — Tallinna waatamise wäärt kohad ja ehitused. — Wäljamaa ostuhallikate register. — Tallinna tänawate nimed, ja Tallinna plaani seletus, linna plaaniga. Tallinna ajaloo ja waatamise wäärilised kohad on H. Prantsu ja kaubanduse osa Herbert Grünfeldi kirjutatud ja wäärtuslised. See raamat on esimene sarnane Eestis ja töötab saada meie „Kelly'ks," milleta äriilm läbi ei saa, ja edaspidised wäljaanded peaksid laienema ka meie teiste linnade peale ja wiimaks ülemaa. Kõige pealt peaks rõhutama, et nimed Eesti keeles antaks, ja ka mead, mis sees, järgmises wäljaandes ära parandataks. Inglise keeles leidub palju wigu. Tallinn peaks olema Reval, Finish-gulf — Gulf of Finland, ja Finish — Finnish, sea-voyages lihthsalt voyages. Päris kõlbmata on tõlge, näit.: Tank No. 1 (the new one) East-coast 138,8 fths. North-coast (wooden bridge) 38 fths. (deptk 7—20 ft.). East-coast on Inglise keeles Ida-rand, kuna ta siin kai äärt peab tähendama! Tank on häili asemel; nii siis: tank-laew tuleb Tall. sadama tanki! Niisama on sadama sild bridge! Laewal ja jõel on sild (bridge) aga mitte sadamal. Samuti on harbour-prams kõlbmata, millega sadama-lapsewankert tuleb mõista! Ka leidub tekstis wigu, nagu kös olewat cordage, kuna ta rope on. Et raamat iga aastane on, siis püüawad säärased wiperused lühikest aega. Iseäranis panen rõhku meie trükikodade peale, et nad mitte ei laseks trükitööst siit wäljamaale rännata, nagu see raamat ka Saksamaale trükki minna. („Tall. Teat." 54 — teade). Raamatus leidub ka palju tähtsaid pilte Tallinna olewiku ja minewiku iile, mis wäärtust märksa tõstab. —ks.

———ooo———

Päewauudised.

Ukraina delegatsioon Eestisse jõudnud.

Eesti-Ukraina rahulepingu allakirjutamise tagajärjel on Ukraina nõukogude wabariigi delegatsioon, esimees M. Gordon ja sekretäär Swidrinski Tallinna jõitnud.

Delegatsiooni eesmärgiks on Eestis asuwate Ukraina kodanikkude kodumaale saatmist korraldada.

Eesti pantwangid ei ole weel Narwas.

Teatawasti on pantwangide wahetamine wäga pikaldaselt edenenud.

Nagu wiimased sündmused näitawad, ei ole selles asjas paranemist oodata. Põhjusi tuleb otsida muidugi Wenemaa poolt, kus wange kokku koguda ega tähtajaks piirile saata ei suudeta.

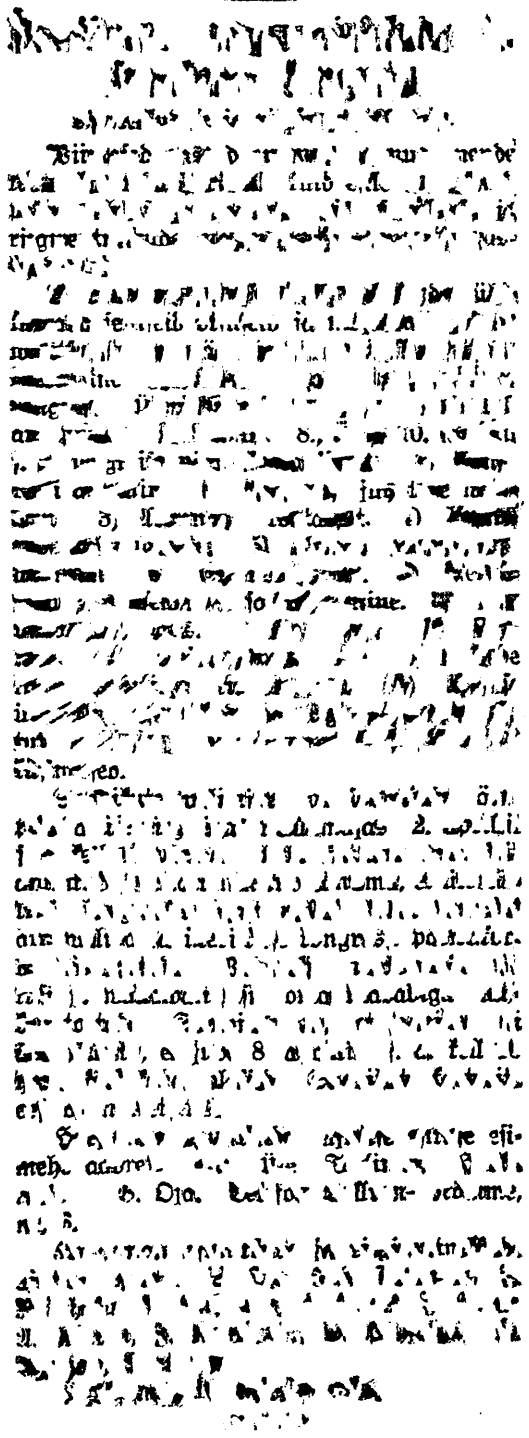
Nii pidi läinud reedel eshelon 26 Eesti pantwangiga Jamburgt ja sealt edasi Narwa jõudma, kuid saadud teadete järele ei olnud see kuni täna hommikumi weel mitte tulnud. Meie esitaja, kes wange wastu wõtma oli saadetud, pidi tühjalt tagasi pöörama.

Gustaw Adolfi pildi üleandmine ülikoolile.

sündis eile, 12. märtsil, ülikooli aulas pidulikul aktusel. Sel puhul oli aulasaal Eesti ja Rootsi lippudega ilustatud, kuna pilt suure Rootsi lipuga kaetud oli. Pidulik koosolek algas üliõpilaste segakoori lauluga kell ½1 l.

Alguses kõneles ülikooli kuraator prof. Peeter Põld, toonitades seda tähtsust, mis Rootsil meie haridusajaloos 17. aastasaja esimesel poolel oli. Selle järele pidas prof. Bergmann pildi kinkijate nimel lühikese ladinakeelse kõne ja andis pildi koosolijate tormilise aplodismendi all. Ülikooli rektor prof. Koppel tänas pildi edasiandjat ja palus ka tänuterwituse edasi anda Rootsi walitsusele ning Rootsi teadusmeestele. Ühtlasi tähendas ta, et meie maal kaugeltki ei ole kustunud mälestused „wanast headst Rootsi ajast", samuti ei ole ununenud weel ka sõprusetunded Eesti wastu Rootsis, mille tunnistuseks omakord see kaunis kingitus, mis eila Tartu ülikoolile üle anti. Pidulik aktus lõppes üliõpilaste segakoori lauluga.

H.

Riigikogu koosolek

on homme, teisipäewal, k. 5 p. l.

Päewakorras on: Seadused rahaministeeriumi, põllutööministeeriumi ja riigikantselei koosseisu ja palgamäärade muudatuste kohta — 2. lugemisel; seadused siseministeeriumi, töö- ja hoolekandeministeeriumi ja teedeministeeriumi koosseisu muudatuste kohta — 2. lugemisel; postiagentuuride seadus — 2. lugemisel; seadus wabariigi walitsuse poolt 12. aprillil 1920. a. ajutise walitsemise korra § 12-a põhjal wastuwõetud lõbustusmaksu seaduse („R. T." nr. 61/62 — 1920) muutmise kohta — 2. lugemisel; walla- ja maakonna-omawalitsuste maksude kohta käiwa 31. detsembri 1920. a. seaduse täiendamise seadus („R. T." nr. 3 — 1921. a., sead. nr. 19) — 2. lugemisel; seadus rahaministeeriumile 210.000.000 marga suurusse krediidi määramise kohta riikliste toetuslaenu andmiseks elukorterite ehitamisel — rahaasjanduskommissjoni esitis; koolimajade ehitusfondi seadus — 2. lugemisel; seadus Narwa linna sõjaaegsete wõlgade kustutamise kohta kogusummas ühe miljoni marga suuruses — 2. lugemisel, riigi 1922. a. eelarwe.

Jääolud merel.

Ida pool Tallinnat ja Suurupi juures paks liikuw jää. Laewasõit ainult jäämurdjate abil wõimalik. Eilane torm on jääd ohtralt juure ajanud.

Paberorti juures liikuw jää, liikumine aurikutele raskendatud.

Osmussaare, Wormsi ja Fälsundi juures jääd ei ole.

Sõrwes õhukene liikuw jää, laewasõit wõimalik.

Kihnu juures paks ühetasane jääkord.

Tallinna meestelaulu seltsi kontserdid

Tartus ja Walgas on edasi lükatud. Tartu kontsert on 1. aprillil ja Walga kontsert 2. aprillil s. a.

Teated Wenemaalt.

Wõitlus näljaga.

Donetsi piirkonna külades nälginud talunikud otsustasid wõtta kohaliste kirikute kulla ja saata oma delegatsiooni kulla wastu leiba wahetama.

Laew kingitusena Karjala enamlastele.

Ameerikas elawad Soome töölised saatsid Karjala töö-kommunale laewa kingituseks laew tõi riideid, jalanõusid, jahu, raswa piima, kakaod ja medikamente.

Kawa muutmine.

Eeltulewa kommunistide partei kongressi päewakorda olla küsimus erakonna programmi muutmise kohta üles wõetud.

Tasu kassi leidjale.

Moskwas on inimesi, kes lubawad omale kõige suuremat toredust. Sellest annab tunnistust järgmine kuulutus „Iswestijas": Wiis miljoni rubla sellele, kes toob tagasi 22. weebruari õhtul ära jooksnud noore kassi, nimega „Mitruschka".

Majade häwinemine Petrogradis.

1920. aasta lugemise järgi olnud Petrogradis 10.293 maja. Wiimase 2 aasta jooksul olla purunenud 320 maja. Põhjalikku remonti wajawat 350 maja.

Briljantide hind Wenemaal langeb.

Moskwa „täi-turgudel" on briljantide hind tuntawalt langenud. Põhjuseks olla kirikuwaranduste konfiskeerimine. Kardetakse et lähemal ajal turud briljantidega üle ujutatakse.

mr.

———ooo———

Tallinna sõnumed.

Hans Laipmani õpilaste tööde näitus

awati eila kunstniku ateljees. Wäljapanejad on eeskätt need õpilased, kes nüüd „lendu" tahawad minna, s. o. endid nii küpsed tunnewad olewat, et kaugemale julgewad minna edasiõppima.

Hans Laipmanil oli nõu sel kewadel oma kooli likwideerida, et esialguks täielikult oma asuda oma maamaja ehitamise lõpetamisele asuda. Et aga tulewal aastal just ümarguselt 20 aastat sellest täis saab, kui K. Tallinna tuli ja kooliasutas, siis tahab ta ühe aasta weel töötada. Tulewal aastal tahab ta siis weel kord oma endised õpilased, kelledest enam-wähem kunstnikud saanud, ühisele näitusele koguda, et peale selle pedagoogilise tegewusalalt lahkuda.

Sisseturlek nüüd toimepandud näitusest läheks sõidu toetuseks, mida õpilased tahawad ette wõtta Kopenhaageni.

Üürnikkudeseltsi peakoosolek

peeti eila ära.

Arutusel oli üürnikkude poolt linnawolikogusse walitud hra Krentsi ja Seppa süüdistuseasjad. Esimest süüdistati selles, nagu oleks ta majas, kus ta asub, teiste üürnikkude wastu majaperemehega ühel nõul talitanud, kuna hra Seppa hääletamist linnawolikogus korterimaksu sissenõudmise poolt üürnikkude kasude wastaseks peeti.

Ülemalnimetatud süüdistatawate wastu ettepandud resolutsioonid lükati tagasi.

Wõeti wastu möödaläinud aasta aruanne ja käesolewa aasta eelarwe.

Seltsi juhatusesse waliti neiu Torupill ja hrad Lehtmets, Kahu, Burmeister, Poormann, Maripuu ja Krents.

Linna tänawate korraldamine

Sõja aastate jooksul, mil linna kassa erakordsete wäljaminekutega koormatud oli, pidi linna tänawate korraldamine enamwähem tahaplaanile jääma.

Selle tagajärjel on paljud tänawad ja kõnniteed laokil, mille korda seadmine nüüd suuremaid kulusid nõuab. See on aga hädatarwilik, sest aukliised tänawad takistawad sõiduriistade liikumist.

Eelolewal suwel kawatseb linna ehitusosakond tänawate korraldamist laiemal ulatusel ette wõtta, mis muidugi selle läbi on wõimaldatud, et enam-wähem normaalsete aegade tõttu on wõidud eelarwesse sellekohaseid summasid üles wõtta.

Tähtsamatest tänawatest, mida schosseerida (kiwistada) mõeldakse, oleks nimetada: Instituudi t., Pirita tee siinpool Marienbergi, samuti ka Pirita silla juures, ja Kose tee. Linnast wäljawiiwatest teedest tahetakse weel kiwistada: Narwa, Tartu ja Pärnu maanteed nende lõpuosades, mis senini kiwistamata, samuti ka Tondi tänaw ja Kadaka tee.

Linna sees olewatest tänawatest: Magasini, Gildi, Põlgu, Saani, Söörensi, Toom-Waestekooli, Wittenhoffi, Falkspargi (osalt), Willardi, Uus Kalamaja, Soo ja Wabriku tänawad.

Uuesti sillutamisele tulewad: S. Epinatjewi, Naua, Petroleumi, Tatari, Suur- ja Wäike-Batarei, Falkspargi (osalt) tän., S. Brokusmägi ja Pärnu m. (osalt); kesklinnas: Uus t. ja Rüütli t.

Peale selle tuleb suuremaid parandusi teha Narwa maanteel kuni Kadrioruni, kuhu teatawasti teine paar tramwai roopaid pannakse.

Ühenduses sellega tuleb ka päewakorrale Wene turul olewa kabeli ärakoristamine, mis eelolewa suwe jooksul kahtlemata läbiwiiakse.

Linna puiesteed.

Ka nende korraldamise peale tahetakse suuremat rõhku panna. Oli kawatsus mõned uued puiesteed luua, näit. Kaarli kiriku ja Wabaduse platsi wahel, kus Kaewu tän. taheti hobustega liikumisele sulguda, seda puiesteeks muutes. Esialgul tuleb aga sellest ja mõnest teisest kawatsusest loobuda, sest et tarwilikka summasid ei leidu. Mõeldakse ainult olemasolewate puiesteede eest rohkem hoolt kanda.

Üleüldse wõib sõjaaastatel tekkinud korratuste ja puuduste kõrwaldamine ainult pikkamööda sündida, sest ühekorraga muutuks see linnakassale liig koormawaks.

Katusewesi sajab kaela.

Mitmel tänawal on lugu nii, et wesi katustelt jalgteedel käijatele otse kaela on hakanud sadama. Iseäranis suur sadu on W.-Tartu maantee alguses, kus kahe toru otsad kõik katuse wee jalgteele puistawad. Isegi Wiru tänaw, kus palju käijaid, ei jäta inimesi kuiwaks, waid ikka oled nagu wihma käest tulnud, kuigi taewas sinetab ja kewadine päike paistab. Ehk laseb see asi kuidagi ennast parandada?

Linnalane.

Tallinna puuturg.

Läinud nädalal oli Tallinna puuturg õige rikas. Kaasekoormast küsiti 700—900 m., segapuudest 550—700 m., männad 600—750 m. Linna puuhoow oli kaunis puukehw. Pikkade kaskede süllast nõuti kuni 2700 m., segapuudest 2500 m., männadest ja kuuskedest 2600 m. Linna kütteosakond teatab, et temal suuremal hulgal puid tagawarast, mida kõigile soowijatele madalate hindadega pakutakse. Nõudmine puude järele näib aga

Raskes seisukorras

wiibib praegu Eesti wabadussõja inwaliid Joh. Ilwes, kes oma tööjõust 80 protsenti kaotanud ja kel mingit warandust ei ole, küll aga naine, 2 wäikest last ja wana ema toita. Paiukist üksi ei jatku kaugeltki kõigi toitmiseks. Raskesse seisukorda sattunud inwaliid palub kaastundlikke kodanikke tema jaoks midagi annetada. Annetusi wõetakse wastu meie lehe talituses.

———ooo———

Teater ja muusika.

Estonia teater.

Esmaspäewal „Androklus ja lõwi". Teisipäewal esietendus „Marion", Walter Bromme operett 3. waat. Teaatribüroo.

Eelteade: Neljapäewal, 16. märtsil, pr. Grete Sällik'u 10-aastase lawategewuse puhul tuleb ettekandele Walter Bromme operett „Marion" (Mascottchen) pr. Sällikuga nimiosas.

Draamateater.

Reedel, 17. sp., esietenduseks: „Wozzeck". George Büchneri näidend 18 pildis, Eesti keele tõlkinud A. Adson. Juhatab A. Teetsoff. Teaatribüroo.

Muuseumi pidu.

Eesti muuseumi ühing Tallinnas paneb laup. 8. apr. s. a. „Estoonia" kontsertsaalis suurema pidustuse rahwuslise eeskawaga toime. Esinewad Eesti rahwuslised muusikariistad: wiiul, kannel, torupill, mollpill, wilepill, suupill, lehepill, sikusarw ja karjapasun, Eesti rahwa-laulud, rahwa-tantsud. Peale selle — orel, segakoor, soololaul jne.

Ooperi näitejuhi puudus „Estoonias".

Aasta-aastalt suureneb „Estoonia" ooperi repertuaar. Teatri algusest siiamaani on juba kokku umbes tosin ooperit lawastatud, tulewa hooaja mängukawas on neli uut lawastust ette nähtud. Töörohkenemisega sel alal hakkab aga ikka teravamalt tundurna puudus, mille all niihästi teatri juhatus kui tegewad ooperijõud — algusest peale kannatanud — puudus erinäitejuhist ooperi jaoks. Nüüd on möte tekkinud tühja kohta esialgul kutsuda täita mõne wäljaspoolt kutsutud ooperi-näitejuhiga, wõimaluse korral niisugusega, kes terbekorral ka wõiks solistina tegutseda. See teeks meie ooperi mõnel juhtumisel segakeelseks, kuid see on paratamatu, seni kui oma jõudude tagawara weel puudulik. Isegi soomlased, kelle ooper meie omast palju wanem, ei ole sellest möödapääsenud: neil laulab esimesi tenoriosasid juba mõni aeg wäljamaalane Saksa ja Prantsuse keeles. Ka meil on wõõraste solistide (Smirnoff, Kaktõn, Witting, Jurjewskoja jne.) külaskäigu etendused näidanud, et kahe- ja isegi kolmekeelsus ooperis jugugi rii segawalt ei mõju, nagu arwata wõiks.

Kuid siiski oleks loomulikult parem, kui ka ooperi-näitejuht oleks omamaalane, kes meie rahwast ja elu tunneks, meie teatri kui rahwusliku kunstiasutuse wastu sügawamalt huwitatud oleks, temaga, nii ütelda, organiliselt suudaks kokku kaswada. Sellelt seisukohalt oleks terwitataw „Estoonia" praeguse dramaturgi hra Kompuse mõte mõneks ajaks just selle eriotstarbega wäljamaale minna, et esimesel joonel ooperi lawastamist põhjalikumalt tundma õppida. Hra Kompusel on omadusi, mis teda just sel erialal wastuwõetawaks teeksid, neist mitte just wiimasel kohal ta wäljaarenenud kunstimaitse, millest mõned õnnelikud lawastused „Estoonias" tunnistust annud, niisama ka hea muusikakõrw, mis eriti tarwilik selleks, et näitejuht muusikajuhiga käsikäes wõiks töötada.

———ooo———

Üleskutse pasunakooridele.

Senistest Eesti laulupidudest on tegelikult osa wõtnud ka pasunakoorid, ja arwatawasti on neil joow ka 1923. aasta suwel Tallinnas toimepandawast üleüldisest laulupeost osa wõtta. Seks tarwiliste eeltööde tegemiseks puuduwad aga Eesti lauljate liidul praegu igasugused teated olemasolewatest pasunakooridest.

Sellepärast palub liidu juhatus omale hiljemalt 1. maiks s. a. teateid saata missugused ja kui mitme liikmelised pasunakoorid praegu kusagil olemas, kes laulupeost osawõtaksid. Soowitaw on kui endast teatakse ka üksikud mängijad kohtadelt, niisama ka üksikute koolide pasunakoorid, kes peost osa wõtaksid.

Lauljate liidu büroo asub Tallinnas, S. Karja uul. nr. 19, krt. 1.

Eesti lauljate liidu juhatus.

———ooo———

Teated maakondadest.

Wirumaalt.

Maareformi teostamise kokkuwõte.

1922. aasta alguks oli 231. Wirumaa suurmaapidamisest planeeritud ja wälja antud 76 mõisat, 41 karja- ja 2 kirikumõisat, planeerimatalt tükkidena rendil 5 mõisat ja 10 karjamõisat, terwelt wäljarenditud asutustele ja eraisikutele 7 mõisat, 3 karjamõisat ja 1 kirikumõis, rendil planeerimatalt endiste omanikkude käes 63 mõisat ja 5 karjamõisat (nüüd on see arw juba märksa wäiksem). Riigi arwel peetakse 3 mõisat ja 2 maakohta. Wõõrandamata 1 mõis, 2 karja- ja 10 kirikumõisa. Planeeritud taludest on rendile antud kokku 2197 talu 43.005.87 dess. maa-alaga. Sõjawäelastest on saanud talusid autasuna 83, rendile 1002 talu teiste sõjawäelaste poolt. Eriotstarbeks on eraldatud ja rendile antud 59 talu 549.02 dess. suuruses (wõrrelda teiste taludega!) asutustele on renditud 63 kohta 97 dess. maa-alaga. 140 dessat. koht on ühele endisele omanikule kasutada antud. Ringkonnawalitsejate kasutada on 15 talu 402.86 dess. maaalaga, metsaametnikkudele palgamaana kasutada antud 111 kohta 267.45 dess. suuruses.

Riigirentnikka endistes renditaludes on 2378 — 31.728.88 dess. maa-ala peal.

Maasaajate kandidaadid kinnitatud.

Wiru maakonnawalitsus kinnitas 9. märtsil kandidaadid, kes wallanõukogude poolt Araski karjamõisa, Rohu mõisa, Kabala mõisa, Meriküla mõisa, Kuvna karjamõisa, Jisaku ja Kloodi mõisate peale ülesseatud. A.

Wallanõukogu õllemüügi wastu.

Woka wallanõukogule oli kaks palwet sisse antud wallas õllemüügi loa andmiseks. Wallanõukogu ei lubanud walla piirides õllemüüki awada.

Wirumaa lastewarjupaiga 1921. a. aruanne

näitab, et warjupaiga kulud olid aruandeaastal 1.160.897 m. 50 p., selles summas 185.000 m. inwentaari uuendamise peale. Iga lapse ülespidamine läks päewas 38 m. 68 p. maksma. Lapsi oli aasta jooksul warjupaigas: Rakwere linnast 27 last 5649 päewa, maakonnast 35 last 10.141 päewa.

Wõrust.

Lauluisa Dr. Kreutzwaldi elumaja saatusest Wõrus.

Dr. J. R. Kreutzwaldi elumajas Wõrus — Wee tän. kus meie lauluisa 44 aastat elanud, oma arstiametit pidanud ja „Kalewipoega" kirjutanud ja mis praegu juba kauemat aega Wõru käsitööliste seltsi omandus, on alkoholiga puhwet awatud, kus kogu päew joomine. peetakse. Peaks wõimalikult juba lähemal ajal juba teostatud saama, et maja, kus Kreutzwald nii palju alkoholi wastu wõitlemises ära teinud, nüüd trahter jaaks kõrwaldatud. J. K-s.

Läänemaalt.

Läänemaakonna uus haigemaja Haapsalus

Haigemaja küsimus muutus wiimasel ajal Läänemaal ja Haapsalu linnas wäga terawaks. Linna haigemaja ei wastanud enam sugugi nõuetele ja ka selle ülespidamise küsimus muutus, peale selle kui Lääne maakonnawalitsus selle ülespidamisest lahti üles, küsitawaks. Kuid ilma korraliku haigemajata läbi saada oli wõimata. Sellest aru saades otsust. Lääne maakonnanõukogu oma haigemaja awada Haapsalu linnas. Niiid on eeltöödega nõnda kaugele jõutud, et haigemaja 10.märtsil s. a. oma tegewust wõis alata. Haigemaja asub Lääne (Ohtu) kaldal nr. 5, Jürissoni majas.

Haigemajas on haawa-, sisemiste-, sugukülgehakkawate-, naishaiguste ja sünnitejate osakonnad.

Haigemajas töötawad ordinaatoritena Dr. Arronet — haawahaiguste eriarst, Dr. Boustedt — naistehaiguste ja sünnitamiste eriarst ja Dr. Alwer — silmehaiguste eriarst. Haigemajas on koolinelker ja 2 halastajat õde, kelledest üks ka ämmaemand on. Haigemaja päewamaks on 100 marka Lääne maakonna kodanikkudele, wõõrastele 135 marka üleüldises jaoskonnas; üksiktoas 300 marka päewas. Peale selle tuleb maksta eriti lõikuste jne. eest.

Operatsioonide eest tuleb peale selle maksta arstile-operatöörile eritasu lõikuse raskuse järele 400—4000 marka.

Ambulatooriliselt toimepandawate lõikuste eest tuleb maksta 50—200 mk. haigemajale (ühes sidumisematerjaaliga) ja arstile eritasu 50—300 marka lõikuse raskuse järele.

Haigete wastuwõtmine haigemajja on iga päew enne lõunat. Erakorralistel õnnetuil juhtumistel igal ajal päewal ja ööl. (Haigemajas on päewal ja ööl alaline korrapidaja, nelsker ehk halastaja õde ja arst.

3 korda nädalas on waesematele Lääne maakonna kodanikkudele maksuta wastuwõtmine, ka Lääne maakonna tiisikuse haigete hoolekande koht, et kopsuhaigete maksuta wastuwõmine ja maksuta arstirohtude wäljaandmine on selles haigemajas iga esmaspäewal ja teisipäewal k. 10—11 Dr. Keerbergi poolt ja iga reedel ja laupäewal k. 12—1 Dr. Alweri poolt.

Maakonnawalitsuse poolt muretseti haigemajale täitsa uus sisseseade ja arstiriistad. Suurem kogu arstiriiste on weel Saksamaalt tellitud. Maja ise asub wäga kenal kohal, waiksel merekaldal, kust awaneb waade üle terwe Haapsalu lahe, ja on sisemiselt ja wäliselt uuesti remonteeritud ning awaldab kõigiti hea mulje.

Kohe awamise päewal käis haigemaja ambulantsis rohkesti abitarwitajaid ja wõeti haigemajasse ka wastu kaks haiget. Uue haigemaja awamisega on Lääne maakonnawalitsus terwe maakonna ja Haapsalu linna tänu ära teeninud. Sis.

Kool.

Kuidas kasutawad õpetajad palgamaad?

Sellekohane arwustik näitab, et Wirumaa 406 maakooliõpetajast on maaga warustatud 227, kelledest 134 wähemalt normaal-palgamaaga warustatud, teised wähemaga. Neist maaga warustatud kasutawad maad ise 137, kuna 39.64% on maa edasi rentinud. Rentnikkudeks on 22 õpetajat ja 68 eraisikut.

Korratu õpetöö algus.

Määratud kooliaja algul, 20. sept. ei alganud 1921./22. kooliaastal 217 Wirumaa algkoolist tööd 48 kooli. 28 juhtumisel oli koolimajades remont pooleli, mõnel pool puudus õpetaja, oli juhtumisi, kus ühtki last esimesel päewal kokku ei tulnud. Imelikul wiisil ei alganud mõnes wallas ükski kool õigel ajal õpetööd, näit. Kunda-Mallas, Kosel. Sallas oli ka rida koolides õpetöö algamiseks takistusi.

Õpeaasta algul kooli ilmujate laste arw oli aga koguni wäike. 20. sept. ilmus kooli üle maakonna ja Rakwere linna wõttes, ainult 41.02% lastest, 26. sept. oli juba koolis 56%, 3. okt. 66.02% ja 10. okt. 74.04%. Kolmenädalase kooliaja järele oli weel kodus üle 25%. Kas ei räägi see arw midagi koolialguse aja määrajatele?

Kooli olud Tapal.

Tung hariduse järele on Tapal wiimastel aastatel jõudsasti kaswanud. Alewis, kus umbes 2500 elanikku, õpib praegu ühes kesk- ja kahes algkoolis umbes 700 õpilast. Suurt raskust koolitöös teeb aga ruumide kitsikus. Algkoolidel, milledel kokku 11 klassi, on ainult 9 klassiruumi tarwitada, milledest suurem osa aga nii wäikesed on, et waewalt 2 kantmeetrit õhku lapse kohta on, et leb. Kuidas see õpilaste ja õpetajate terwise peale mõjub, on igaühele arusaadaw. 7. skp. mõisteti weel majaperemehe nõudmisel, kohalise rahukohtu poolt I. algkool, mis ruumide poolest kõige suurem oli, majast wälja. See otsus teeb hariduse tegelastele ja lastewanematele õige suurt peawalu, sest

Eesti Kirjameeste Seltsi saamise lugu

(Lõpp).

Eesti esimese rahwuslise pidu muude tagajärgede seas oli juba see mõjurikas nähtus, et ta kaudu need Eesti sugu haritlased, kellel enda rahwuse kohta juba iseteadwus ja ta wastu armastus oli ärganud (suurem osa nendest saksanesid olude mõjul juba koolipõlwes), niihästi enda wahel kui rahwaga üleüldiselt kokkupuutumisesse said ja ühistööle ajuma hakkasid. Nagu eel tähendatud, oli neid kõnesolewal ajal üsna wähe ja needki elasid igaüks ainult oma ette. Wiru lauliku kurtmine „Ülesinda lindu laulan ma leina", käis niisamuti kui tema, niisama ka teiste ta mõttewendade kohta ja selle tõttu läksidki nad enamasti oma rahwale kaduma, julasid ära ümbritsewasse Saksa seltskonda. Laulupidu komitees kaasa töötades ja nii oma keskel tutwumedes ärkas loomusunnil tunne, et maja on mingit koonduskohta luua, kus end wastastikku oma rahwuse tundes toetada wõiks. Nii siis sigis kõige pealt wäheste Eesti sugu üliõpilaste juures soow ja siht omawahelisi koosolekuid pidama hakata, mille teostamisele peagi asuti. Oma seltsi palusid nad neid aimukesi Eesti haritlasi, kes siis Tartus olemas olid, Hurt ja Jannsen.

Kooskäimise laad (need sündisid muidugi erakorterites, oli esiti koguni lihtne ja wähenõudlik. Loeti iiheskoos „Kalewipoega", mille kohta Hurt teaduslisi seletusi andis ning kõneldi muidugi ka rahwuslisteste ja hariduslisteste küsimustest, mille juures loomulikult kõnele tuli Eesti haritlaste seisukoht rahwa wastu ühelt poolt ja Saksa haritud seltskonna wastu teiselt poolt. Põhjaliikude läbirääkimiste ja kaalumiste järele jõuti äratundmisele, et rahwuslise edu kosumiseks tungiwalt tarwiline on Eesti hariduslisi jõudusid koondada ja neile selginud sihid silmade ette seada. Kõigiti kindel oli, et wäike arw haritlasi üksi midagi teha ei jaa, waid tarwis on laiemaid rahwahulki kaasa tõmmata. Mis hulkadega korda saata wõib, oli laulupidul nähtud. Selle kaudu rekkinud rahwuslise waimustuse kaja õhuzaski haritlasi elawamale tööle. Teiselt poolt jälle oli rahwa laiemais kihtides, kes riiameelsusele ärganud, maade selge, et nendel hädesti haritud jõudusid waja oli oma otstewõlele arendamiseks ja juhatamiseks. Kõige pealt Aleksandri kooli asjaajamiseks.

Nagu eelpool kuulsime, oli see aade liht rahwa põues tekkinud ja nii kaugele edasi aetud, et ta teostamiseks luba saadi, kuid kui see käes, märkasid tegelased, et päristöö alles algab. Waja oli senist kitsamas piirkonnas aetud asja rahwuslikuks ja ülemaaliseks teha, ning selleks ei jätkunud nende nõu enam, waid tuli kõrgemalt haritud jõudusid selleks tööle rakendada.

Niisugusel asjalool oli üliõnnelik mõte see, mis eelkirjeldatud üliõpilaste ringkonnas tekkis 1870. aasta suwel Lõuna-Wiljandi maale minna, kus siis isamaaline waim kõige elawam oli (Al. kooli ettemõtte tõttu), ning seal laiemat koosolekut pidada, kust ka muud Eesti sugu haritlased osa wõtaks, nimelt tublid kihelkonna-kooliõpetajad, kes siis teatawalt kõige usinamad olid rahwuslisi püüdeid edendama ja toetama, aga ka kaugemal elawad haritlased. Kutse selleks tuli Tartwastu kõstrilt Wühnerilt, kelle wend ka mainitud ringkonnas osaline oli. Nii siis tulid Tarwastusse kokku 6. juuliks ligi paarkümmend isikut. Pea pooled Tartust, paar Tallinnast, teised maalt. Selles seltskonnas leidusid peatselt kõik siis olemas olewad Eesti intelligentsi esitajad, nimelt ka C. R. Jakobson. (Puudus ainult Kreuzwald, kes oma Wõru pesast üleüldse wälja ei tulnud). Ja nagu mõjukaks eeltähenduseks selleks, et Eesti kooli ehitamises mehe kõrwal ka naine wääriliseks kaaslaseks peab olema, olid siin ka kaks õrnema soo esitajat, Jannseni mõlemad tütred (Koidula ja pärastine pr. Rosenthal, Tallinna Eesti seltskonna agar tegelane).

Koosolek oli enne Helmes. Seal pidasid nimelt Hurt ja ka mõned teised pikemaid kõnesid aate arendamise kohta, mis neid kokku toonud. Neis kirjeldati mitmekülgselt rahwa üleüldise hariduse madalat tasapinda, maakoolide puudulikku olekut, mille tõttu eestlaste hariduses edasisaamise tee alatist ümberrahwastust ähwardas, nagu sent nähtud. Sellel wiisil oli aga terwe rahwa otsasaamist karta, sest kui kõik haritud liikmed oma rahwusest lahkuwad, ei wõi rahwast ta õiges mõttes olemas olla. Kuid seda ei tohi sündida lasta, sest Eesti rahwal, kellel nii suur ja tähtis waimuwara olemas on (ta rahwalaulud ja muinaslood) ning kellel oma kaunis kultuuriline minewik, kes olewikus tublit elujõudu awaldab, peab oma iseolemist alles hoidma ja sellel alusel kõrgemale kultuuri järjele jõudma. Sel põhjusel on tungiwalt tarwilik korraldada asutusi, kus rahwuslikku kultuuri tööd saaks teha, rahwa wanawara koguda ja muude rahwaste kultuuri saadusi Eesti rahwalegi osaks anda. Nendes asutustes peaks wõimalikult kõik rahwa kihid osalised olema, nende tööd wõimalikult laialt rahwale tutwustama ning nõuda terwe rahwa hariduslist tasapinda tõstetama.

Pikema ja küpsema kaalumise järele otsustati ühel meelel asutada üleüldist rahwaharidusseltsi, ja Hurti soowitusel anti temale nimeks „Eesti Kirjameeste Selts". Ta otstarbeks ja ülesandeks määrati Eesti keelt kulturiliste tarwete kohaselt arendada ja täiendada. Keele seaduste järelist ühist õigekirjutust maksma panna, häid kooliraamatuid nõutada ja wälja anda ning oma üleüldistel koosolekutel rahwalik teaduslisi kõnesid ühes läbirääkimistega pidada, niisama ka kirjandusliste harutuste kaudu rahwa üleüldist haridust jõna kõige täiemas mõttes laiendada, — kokkuwõetult: rahwa kultuurlist arenemist kosutada ja tõsta. Et seltsile wõimalikult rohkelt liikmeid koguda ja kehwematelegi osawõtmist wõimaldada, pidi liikmemaks õige wäike olema. Nende juhtmõtetega olid kõik koosolejad nõus ja lubasid seltsi põhjuskirjale, mis ligemal ajal Tartus wäljatöötada tuleks, asutajatena allakirjutada. — Sellega oli Eesti elus juur samm edasi astutud. Järgnewatel päewadel jätkati koosolekut Tarwastus, kuhu weel mitmed sealsed rahwategelased juure tulid. Seal andsid senised Aleksandri kooli asjaajajad oma õigused ja wolitused ära koosolekul walitawale Aleksandri kooli komiteele, kes edaspidi selle ettewõtte edasiwiijaks pidi asuma ja selleks terwe rahwa seas omale abikomiteed rajama. See komitee wõis end teatawas mõttes juba terwe Eesti seltskonna, nii üleüldise rahwa esitajaks lugeda. Sellesse said kiriku õpetajad Hurt ja Eisenschmidt, toimetaja Jannsen, kunstnik Köhler, kooliõpetaja C. R. Jakobson, J. Rosenberg, H. Wühner, J. Kapp ja J. Adamson (mõtte algataja), taluperemehed H. Henno ja J. Wühner ja kaupmees J. Tammann — nii õige mitmest elukutsest. Kõrwuti asusid tööle ülikooli haridusega mehed ja lihtsad talupojad, sest algatus oli ühine.

Nõnda siis olid Eesti elu ärkamise kolm tähte ilusasse kokkukõlasse saanud. Al. kooli ettewõttest oli laulupidu mõte sigitud ja sellest jälle Eesti kultuuriline koonduskoht oma alguse saanud, mis niiid esimese ettewõttega Al. kooli komiteede tegewusega käsikäes käies edespidise Eesti elu arenemise tuksoonteks said, kõige rahwuslise töö hoolekandjaks ja isamaalsuse mõtte kandjaks

Mõlemate mainitud asutuste elule kutsumine käis kõrwuti nagu nende tekkimise lugu. „Al. kooli asut. komitee" põhjuskiri kinnitati Wene riigi siseministeeriumis 15. oktoobril 1871. (Ametiasutustes asjaajamine käis siis wäga pikkamisi). „Eesti Kirjameeste Seltsi" oma (põhjuskirja laadist ja ta allakirjutajatest kõneleme wait edaspidi eraldi) 25. nowembril 1871. Nädal hiljem, 1. detsembril awaldas Al. kooli komitee enda „kuulutuse ja palwe kõigile Eesti rahwale" kooli heaks rahakorjandusele asuda ja wecrand aastat hiljem 25. weebr. 1872. *) peeti E. Kirjameeste seltsi awamise koosolek — Wiljandis, kuna suurem osa asutajatest elasid.Esiti juhatas koosolekut toimetaja Jannsen, kui kõige wanem tegelane. Loeti ette seltsi põhjuskiri ja siis waliti eestseisus. Kõige pealt elumeesteks auesimeheks Dr. Kreuzwald, siis tegewaks esimeheks J. Hurt, ta abideks W. Eisenschmidt ja C. R. Jakobson. Kirjatoimetajaks sai R. Kallas, abideks H. Wühner ja C. Niggol. Raamatukogu hoidjaks H. Beckmann, abideks P. Stern ja Fr. Kuhlbars, kassahoidjaks G. Blumberg, Tõnis Pekk ja J. Kapp. Siis waliti weel auliikmeteks toimetaja Jannsen ja professor Köhler ning wõeti 14 uut liiget wastu.

Selle järgi kõneldi kõige tarwilikumate eestikeelsete kooliõpetaamatute nõutamise üle ning arwati kõige pealt tarwis olewat Saksa ja Wene keele rehkendamise, maadeteaduse, geomeetria, looduseloo, põllu- ja aiapidamise õpetaamatuid. Selle juures teatati et Hurt, Kallas, Kapp ja Jakobson juba mõne nende juures tööle on asunud. (Esimene ajaloo, teine rehkenduse, kolmas geomeetria, neljas maadeteaduse alal). Igatahtsega oodati Hurti poolt põhjalikumat seletust Eesti keele kohta, et ta aga koosolekul haiguse pärast puudus, awaldati soowi, et see ligemal koosolekul sünniks, mis 30. juuniks Tartus pidada määrati. Selleks jäeti ka muud tarwitused, sest awamise koosoleku ülesanne oli räidetud. Nõnda oli Eesti Kirjameeste seltsi saamise lugu. Ta edaspidine käekäik ja tegewus ei käi enam selle kirjelduse raamidesse; wõib wast teine kord jätkida. H. P.

*) Wana kalendri järele; uues 10. märtsil, nii nüüd pooleteise aasta eest.

uute kohaste ruumide leidmine on praegu wõimatu ja karta on, et umbes 300 last tulewal aastal ruumi puudusel kooli uste taha peawad jääma.

Juba mõnda aastat mõlgub Tapalaste mõttes uue koolimaja ehitus. Isegi mõõdaläinud alewi walmistel seadsid erakonnad selle küsimuse endi tõmbenumbriks. Kuid siiamaale on mõte ikka mõtteks jäänud. Meie pahempoolne alewivalitsus ka selle küsimuse kohta suurt huwi ei tunne, sest koolid on nende arusaamisel alewile ainult kulude tegijaks. Mõõdaläinud sügisel oli küll kord asi õpetajate poolt wolikogus üles wõetud. Waliti isegi wolikogu poolt koolimaja ehitusekommisjon ja määrati sellele 50.000 m. eeltööde tegemiseks, kuid Järwa maakonna walitsuse esimees kraapis eelarwest selle summa maha, märkusega „ei ole wajadust". Praegu nagu näha, on see asi õige soikus, kuid lastewanematel tuleb igatahes selle küsimuse üle rohkem järele mõtlema hakata ja selles asjus wastawaid samme astuda, kui nad tahawad, et nende lapsed tulewal aastal kooliukse taha ei jääks. Ega põrsas muidu kisendama ei hakka, kui teda sabast ei pigista. X.

———ooo———

Kodumaa looduse uur'mi'est.

Kodumaa armastuse olulisemaks eeltingimuseks on teadusliku uurimise peale rajatud kodumaa looduse tundmine. Et aga wõimalik oleks kodumaa loodust teaduslikult uurida — teda täpselt kirjeldada ja seletada, seks peame enne teadma, misfuguseid asjad ja nähtused kodumaa loodust moodustawad. Et wiimasele eesmärgile eriti kodumaa looduse kaunima osa — lindude suhtes jõuda, seks pöörab Tartu ülikooli juures asuwa loodusuurijate seltsi ornitoloogiline osakond Teie poole järgmiste küsimustega.

A) 1. Kas on wõi oli Teil kodukohas ehk mujal Eestis Teie teada allpool nimetatud lindusid tähele pandud? 2. Kas, kus ja kuipalju teate Teie nende pesituspaiku — wõi kui waremalt pesitasid, siis kui palju aega sest tagasi on ning mis oli nende ärakadu (kindlaks wõi arwatawaks) põhjuseks.

1. Walge toonekurg. 2. Must toonekurg. 3. Külakurg ehk haigur. 4. Metsis. 5. Teder. 6. Kaaren ehk ronk. 7. Sinikaag. 8. Wainukägu. 9. Hüüp. 10. Jäämekaur. 11. Sookurg. 12. Wesipapp. 13. Jäälind. 14. Metshaned. 15. Kaljukotkas. 16. Merikotkas. 17. Kalakotkas. 18. Kassikull ja teised suured öökullid.

B) Millal (kuu ja päew) ja kus panite Teie käesolewa aasta kewadel allpool nimetatud rändlindude esimest päralejõudmist (wõi läbilendu) tähele? Misfuguseid ilmastiku olud (temperatuur, õhusurumine, pilwitus jne.) walitsesid antud paigas nende tuleku ajal? Millal hakkasid allpool nimetatud taimed Teie kodupaigas käesolewa aasta kewadel õitsema.

a) Linnud: 1. Must ehk küüni wares. 2. Lõoke. 3. Kuldnokk. 4. Kiiwitaja. 5. Linawästrik. 6. Läbilendajad haned, luiged ja sookured. 7. Kägu. 8. Pääsuke. 9. Peo-leo. 10. Rääk.

b) Taimed: 1. Tomingas. 2. Sirel. 3. Ounapuu. 4. Sinilill. 5. Ülased. 6. Warsakabi. 7. Jaanikann.

C) Kui Teie peale nimetatud lindude asupaiku ja tulekuaegu weel muude lindude kohta wastawad seletust anda wõite, siis palub l. s. ornitol. sektsioon Teid seda küsimislehe teisel küljel lahkesti teha.

D) Küsimislehed wastusega palub l. s. orn. sekts. järgmise aadressi kaudu tagasi läkitada: Tartu ülikool. Zoologia instituut. L. s. ornit. sekts. esimees prof. J. Piiper.

E) L. s. orn. sekts. palub kõiki kodanikka ja kooliõpilasi, kes kodumaa lindude uurimistööst osa wõtta tahawad, oma nime ja elukoha aadressi punkt D. nimetatud aadressi kaudu uurimiskeskkohta läkitada seks, et l. s. orn. sek. neile küsimislehe lindude kohta aegsasti kätte wõiks saata.

Ülikooli l. s. ornitoloogia sektsioon.

———ooo———

Muuseumi alalt.

Eesti rahwamuuseumi rahalise loosimise asjus.

Loosimine on 26. märtsi peale lõpulikult kindlaks määratud. Loosipe müümine edeneb jõudsasti, loosisid on muuseumil ainult õige mõnesel arwul järel. Müüjatele olgu meele tuletatud, et nad müümata jäänud loosid wõimalikult kohe ära müüksid ja raha kui ka kontsud aegsasti ära saadaksid. Müüd enne loosimist ei tohiks õnnekatsujateste puudu olla, wõib ju 100.000 marka wõita, selleks ainult 10 m. ahwerdades.

Loosid, mis 20. märtsiks muuseumile tagasi ei ole saadetud, loetakse müüduks.

Tallinna Eesti muuseumi ühingu rahalise loterii loosimine, mis 20. detsembrist 1921. a. 20. weebr. peale 1922. a. edasi oli lükatud, peetakse esmasp. 10. aprillil s. a. kindlasti ära. Et loositähti weel mõnesel arwul tagawaraks, palutakse nende omandamisega rutata. Tähed müügil: Eesti muuseumi kaitseleis Kadrioru lossis, „Päewalehe" ja „Tallinna Teataja" talitustes, teatrite kassades, ärides, kus sellekohased reklaamilehed wälja pandud, Parikaste fotograafia ateljees jne. Wõitude arw 1000. Ükspiku tähe hind 10 mk. Peawõit 75.000 mk.

———ooo———

Lätimaalt.

Läti kooliõpetajate õpereisud wäljamaale.

Läti haridusminister Dauge ettepanekul on Läti kultuuri-kapitaalist kooli-õpetajate õpereisudeks wäljamaale käesolewal aastal 500.000 rubla määratud.

Kolm miljoni puuda Ameerika wilja läbi Lätimaa.

Nõukogude-Wene saadik Lätimaal hr. Jurenew on ühel jutuajamisel teatanud, et lähemal ajal Ameerikast 3 miljoni puuda wilja Riiga jõudwat tulla see edasi Wenemaale saadetawat.

Läti wälislaenu kawatsused.

Läti rahaminister Kalning sõitwat Genua konwerentsi järele Pariisi ja Londoni, et läbirääkimisi pidada emissiooni panga asutamise ja wälislaenu saamise üle, mis kuluks Läti sadamate kordaseadmiseks, raudteematerjaali muretsemiseks ja muude majandusliste tarwete täitmiseks. „Jaunakas Sinasi" kuulmise järele olla laenu saamiseks häid lootusi.

Wene wedurid Windawis.

Nagu „Rig. Rundschau" teatab, on Windawisse 27 wedurit Wenemaa jaoks jõudnud. Need on esimesed wedurid, mis Lätimaa kaudu Wenemaale lähewad.

Itaalia-Läti kaubandussuhted.

Nagu Läti konsulaat Milanos teatab, olla wii nase poolaasta jooksul 45 Itaalia äriettewõtet Lätimaaga kaubanduslisesse läbirääkimisesse astunud. Kawatsetawat otsekohest laenu-ühendust Itaalia ja Läti wahel. Senini olla Läti kaupadele Itaalias asjata turgu otsitud.

———o———

Üleskutse jahimeestele.

Linnu elu-olu igakülgseks uurimiseks on paljud teaduslised ühendused, mõned aastad enne ilmasõda, lindusid rõngastama hakanud. Seks otstarbeks warustatakse kinnipüütud wanad- ehk pesades noored linnud wäikeste alumiinium-rõngastega. Selle rõnga peale on ühenduse nimetus ja rõnga järjekorra nummer üles tähendatud; ühtlasi peab iga wastaw ühendus rõngastamise kohta raamatupidamist. Rõngad kindlustatakse lindudel jala ümber.

Pea kõikides Euroopa riikides tööwad niisuguseid ühendused, ning seisawad omawahelises ühenduses. Meil puudus rõngastamise keskkoht, et lünki täita, otsustas Tartu ülikooli loodusuurijate seltsi ornitoloogiline (linnuteadusline) sektsioon selleest rahwuswahelisest teadusetööst osa wõtta ja kodumaal lindusi märkima hakata.

Kodumaal surmawad jahimehed, peale jahilindude, nii mõnegi nende huwidele mitte soowitawa linnu. Mõned jahiseltsid on oma liikmetele isegi kohuseks teinud aastas teataw arw wareseid ja kulliste ära häwitama. Nende mahalastud lindude keskel leidub ehk mõnigi rõngaga warustatud lind. Säherdunewigastatud lind äratab küll küti iseäralist huwi, aga enamasti ei tea ta selle rõnga teaduslist tähendust ühtegi. Onnelikumal juhtumisel hoiab ta rõnga mõni aeg alal, et see aga mõnda teaduslisse ühendusse saata tuleb, seda ta ei aimagi.

Ornitoloogiline sektsioon palub kõiki küttisid kes juhtumisi mõne rõngastatud linnu kätte saawad, jala külles leidaw rõngas sektsioonile saata; ei soowi mõni selleest rõngast lahkuda, teatagu wähemalt rõngastatud linnu kättesaamise ajast ja kohast, ning rõngal leidunate andmete üle täielikult ornitoloogia sektsioonile.

Ornitoloogiline sektsioon loodab, et küttid oma kaasabi keelama ei saa ja sekts. üleskutse nende ringkonnas wastukõla leiab. Kõikidele, kes seda teadust laiendawat tööd toetawad, saab sektsioon awalikult tänu awaldama. Ühtlasi teatab sektsioon, et ta igal ajal kõiksugu järelpärimiste peale, mis lindude elu-oluga ühenduses, wastama saab.

Kõik rõngad, ehk teated nende üle palub sektsioon Tartu ülikooli zooloogia instituuti sektsiooni esimehe hra prof. J. Piiper'ile saata, ühtlasi palutakse ka kõigi küsimustega sinna pöörata.

Tartu ülikooli loodusuurijate seltsi
ornitoloogia sektsioon.

———ooo———

Wastutaw toimetaja: Joh. Wiik.
Wäljaandja Osaühisus „Teataja".

Metsamaterjaalide oksjon.

Enampakkum. müüakse 20. märtsil s. a.

tell 12 Wiljandi maakonna metsaülema kantseleis, Wiljandis, Lossi uul. nr. 2 allpool näidatud metsamaterjaalid järgmistes ütsustes, arwul ja algushindadega:

Loodi metskonnas:

1. Loodi jaama wäljaweetud 17,75 k. s. kooritud propse, algushind 88,750 m.

Tarwastu metskonnas.

2. Undiasu wahtkonnast 1122 palki 8551 k. j. algushind 102.612 mrk. kaugus 25 wersta Õisu jaamast.
3. Wiitra wahtkonnast 156 palki 1879 k. j. algushind 26.306 marka, kaugus 39 wersta Pukka jaamast.
4. Lüüst wahtkonnast 103 palk 913 k. j., algushind 10.956 m., kaugus 29 wersta Pukka jaamast.

Kabala metskonnas.

5. Nawasti metsast 213 palki 2137 k. j. algushind 29.918 marka.
6. „ „ „ 30 kapp-palki 631 k. j. algushind 12.620 marka.
7. „ „ „ 22,5 k. s. küttepuid, algushind 61.607 marka.

Wiimaste 3 ülesuste kaugus 5 wersta Wõhma jaamast.

8. Rammasaare wahtkonnast 28,05 k. s. küttepuid, algushind 52.096 m. kaugus 16 wersta Ollepa jaamast.
9. Wakli wahtkonnast 44,03 k. s. küttepuid, algushind 92,495 m., kaugus 9 wersta Ollepa jaamast.
11. Ollepa jaama wäljaweetud 74,7/8 k. s. kooritud paberipuid, algushind 374.375 marka.

Kõpu metskonnas.

Halliste jõe kaldal.

12. 1247 okaspu palki, 12297 k. j. algushind 245.940 m.
13. 14¾ k. s. paberipuid, algushind 66.375 m.
14. 20¾ k. s. propse, 93.375 m.

Kõpu-Punasjõe kaldal.

15. 6774 okaspuu palki 69774 k. j., algushind 1.395.480 m.
16. 1 k. s. paberipuid, algushind 66.375 m.
17. 35½ k. s. propse, algushind 159.750 m.

Põltsamaa metskonnas.

18. Larisaare wahtkonnast 66 8/12 k. s. kuuseküttepuid, algushind 126.664 m., kaugus 7 wersta Pedja jõest.
19. Kaubi wahtkonnast 86 8/12 k. s. kuuseküttepuid, algushind 173.400 m.
20. Salsamas umbes 1000 kuusepalki, 11600 k. j. algushind 139.200 m.
21. Määra metsast 200 kuusepalki 2167,5 k. j., algushind 26.010 m., kaugus 7 wersta Pedja jõest.

Kaawere metskonnas.

22. Tuuleweski wahtkonnast 13 1/12 k. s. haawaküttepuid, algushind 19.625 marka, kaugus 20 wersta Jõgewa jaamast.
23. Laarisaare wahtkonnast: 58⁸/₁₂ k. s. küttepuud, algushind 139.664 mrka, kaugus 21 wersta Jõgewa jaamast.
24. Nurga wahtkonnast: 28⁸/₁₂ k. s. küttepuid, algushind 62.164 marka, kaugus 23 wersta Jõgewa jaamast.
25. Riinesaare wahtkonnast: 19 kuuse palki 161 k. j., algushind 1.982 marka, kaugus 12 wersta Jõgewa jaamast.
26. Undrisoo wahtkonnast: 81 kuuse palki 1093 k. j. algushind 13.116 mrk. kaugus 22 wersta Jõgewa jaamast.

Õisu metskonnas.

Rimmu jõe ääre wäljaweetud:

27. 80 k. s. paberipuid, algushind 360.000 marka.
28. umbes 240 okaspuupalki = 3000 k. j. algushind 60.000 mrka.
29. „ 35 okaspuu kapp-palki 600 k. j. „ 18.000 „
30. „ 16 „ „ 3150 k. j. „ 94.500 „

Wastemõisa metskonnas.

Nawasti jõe ääre wäljaweetud:

31. Umbes 1500 okaspuupalki = 15.000 k. j. algushind 248.000 marka.
32. „ 135 okaspuu kapp-palki = 2550 k. j. „ 76.500 „
33. „ 73 k. s. propse, „ 28.500 „

Õksa jõe kaldal laagri platsil Nr. 1:

34. Umbes 320 okaspuu palki 3300 k. j. „ 52.800 „
35. „ 12 okasp. kapp-palki 200 k. j. „ 6.000 „
36. 12 k. s. propse „ 55.200 „

Saare jõe kaldal laagri pl. nr. 5:

37. Umbes 270 okaspuupalki — 2900 k. j. „ 46.400 „
38. „ 8 okasp. kapp-palki 130 k. j. „ 3.900 „
39. 12 k. s. propse, algushind 54.000 marka

Raudna jõe kaldal laagri pl. nr. 1:

40. Umbes 150 männipalki 1600 k. j. „ 33.600 „
41. „ 9 männipapp-palki 150 k. j. „ 4.500 „
42. 2 k. s. propse, „ 9.200 „

Metsa jõe kaldal laagri pl. nr. 1:

43. Umbes 50 männi palki 600 k. j. „ 12.000 „
44. 7 k. s. propse „ 31.500 „

Karuselose jõe kaldal laagri pl. nr. 1:

45. Umbes 40 okaspuupalki 400 k. j. „ 8.000 „
46. 10 k. s. propse, „ 45.000 „

Pakkumised wõiwad olla kinnised ja suusõnalised. Ühes pakkumistega tuleb osawõtjatel 10 protsenti pakkutawa ükšuse algushinnast ajutise oksjoni kommisjonile sisemaksta. Lähemaid teateid saab Wiljandi maakonna ja kohalikudelt metskonna metsaülematelt.

859 **Metsade peawalitsus.**

9. **märtsil s. a.** suikus igawesele unele meie asutajaliige ja endine ametnik

August Busch

Tema mälestust kalliks pidades

860

Eesti Laenu Pank A.-S.

Teadaanne

Kütteainete Keskkomitee Likwideerimise Komisjon annab see läbi teada, et 17. märtsil s. a. kell 10 homm. Kohtla turbatööstuse kontoris, Kohila jaama lähedal

enampakkumise teel saab wälja müüdud

rukkijahu, odra tangu, odre, soola, hobune, wanker, reed, hobuse riistad, wilja kotid, tööriistad, rabade pääl wahiputkad ärakoristamiseks, praak saapaid, Salutaguse rabas üks laudadest maja ärawedamiseks, Keawa raba pääl praak laudu ja telliskiwa, Hagudi raba pääl praak laudu, tühjad tünnid ja muud kraami.

Kui 17. märtsil kõik kraam wälja müüdud ei peaks saama, siis kestab enampakkumine järgmisel päewal edasi.

Kütteainete Keskkomitee
Likwideerimise Komisjon.

755

Minu meester. ja naister.

tantsukursus

algab 14. märtsil kõige uuemate tantsudega. Osawõtjad wõiwad endid üles anda Hospidali tän. nr. 2-a. Kõnet. 6—8 õ. Tantsuõp. **A. Kirmann.**

839

Teadaanne.

Kütteainete Keskkomitee Likwid. Komm. annab sellega teada, et 22. märtsil s. a. kell 12 päewal komitee ruumides (Meripuieste 15) antakse wälja suusõnalisel wähempakkumisel Aruküla raba

ehitusetööd.

1) kaks elumaja, 2) saun ja 3) puurkaew.

Lähemaid andmeid tööde üle saab komitee ehitusbüroost. Sissemaks pakkumise juures iga maja pealt 20.000 marka, sauna ja puurkaewu pealt à 8.000 mrk. Järelpakkumine tarwiduse korral toimetatakse 25. märtsil kell 12 päewal sealsamas. 848

Teadaanne.

Tallinna Tolliwalitsus teatab, et 27. märtsil s. a. saawad tolliwalitsuse ruumides

oksjoni teel

müügile lastud järgmised wäljamaa kaubad:

Tubakasaadused, wiinad, sahariin, kokaiin, tuletikud, taskunoad, puuwillased sukad, wihma palitud, willane, puuwillane ja siidi riie, pitsid, puuw. tüllist kardinad, puuw. wäljaõmblused, willased koetud naisterahwa jakid, naist. bluusad ja pesu, meester. ja naist. saapad ja kingad, puuw. niit, wiltkübarad, markisettriie, kokkumurtud hõbe teebrett, tina wärwi ja muud kaubad. Oksjoni algus kell 11 hommikul. Kokaiin antakse sellekohase Terwishoiu Peawalitsuse loa ettenäitamisel ostjale wälja. 27. märtsil kalli hinna tõttu müümata jäänud kaubad saawad 29. märtsil s. a. uuesti müügile lastud.

863 **Tallinna Tolliwalitsus.**

Teadaanne.

Kütteainete Keskkomitee Likwideerimise Komisjon müüb awalikul suusõnalisel

enampakkumisel

esmaspäewal 20. märtsil kell 1 päewal Aegwiidu jaama juures Komitee woliniku kantseleis järgmised metsamaterjaalid:

Kehra jaamas	segapuid	umbes	150	j. s.
Mustjõe haruteel	kändusid	„	114	k. s.
Jägala jõe ääres	palkisid 3"	„	3300	tükki
„ „ „	põletis segapuid	„	115	j. s.
„ „ „	lehtpuu palkusid	„	11	tükki
Anija metsas	lattisid	„	200	tükki
„ „	teibaid	„	970	„
„ „	lehtpuu palkusid	„	60	„
Jägala metsas	lattisid	„	690	„
„ „	teibaid	„	1200	„
Pruuna metsas	lattisid	„	3300	„
„ „	teibaid	„	7200	„
Alawere metsas	teibaid	„	2300	„
„ „	lehtpuu palkusid	„	150	„
Lehtse metsas	lattisid	„	8000	„
„ „	teibaid	„	7500	„
„ „	lehtpuu palkusid	„	76	„
Linnapää metsas	lattisid	„	800	„
„ „	teibaid	„	900	„
Seidla metsas	lattisid	„	600	„
„ „	teibaid	„	1900	„
Rawila metsas	lehtpuu palkusid	„	125	„

Pakkumisest osawõtjail tuleb enampakkumise alguseks selle kindlustuseks 10% pakkumise algushinnast sisse maksta. Lähemaid teateid materjaalide üle saab Kütteainete Keskkomitees Tallinnas ja Tallinna-Tapa liini woliniku kantseleist, Aegwiidus 862

Estonia teater

Esmaspäewal 13. märtsil

Androklus ja lõwi

Bernard Shaw muinasmäng
Algus kell pool 8 õhtul.

Teisipäewal, 14. märtsil

„Marion"

Walter Bromme operett 3 w.

Teisip., 14. märtsist
peale müüakse

õlut likööre napse konjaki weine

kõikis Linna wiinapoodides wabriku hinnaga.

864

Dr. Artur Tamm

Sise- ja suguhaigused.
Wastuwõtmine
igapäew kella 4—½6 pl.
Jaani tänawal nr. 6, krt. 8.
(Krediit panga majas).
Kõnetraat 14—13.

689

Kes saadab

100 kurwitatud postmarki, saab 20 piltpostkaarti. 450 margi eest saate 100 postkaarti, 850 eest 200 kaarti, 2000 eest 500 kaarti, 5000 eest 1300 kaarti.

K. Walowuori. Uusikaupunki. Soome.

845

Raamatupidamise kursused

6. Pärnu mnt. 16

Erikursus ärismanikele.

Hans Margens.

794

Eesti Pank

Arileis 31. detsembril 1921.

Aktiv.		Passiv.	
Kassa ja jooksew arwe	151.531.167.06	Wõpikapitaal	250.000.000.—
Hoiusummad wäljamaal	39 606 846.—	Tagawarakapitaal	10.674.154.73
Wäliswaluuta	81.944.238.69	Pangatähtede arwe	350.000.000.—
Wäärtpaberid	7.125.735.—	Hoiusummad	895.079.367.99
Laenud	1.359.642.089.18	Korresp. „Loro" 169.863.604.67	
Korresp. „Loro" 40.131.939.35		Korresp. „Nostro" 4.843.118.40	174.706.723.07
Korr. „Nostro" 167.948 068.05	208.080.007.40	Akreditiiwid	34.037.119.61
Mitmesugused arwed	19.544.341.27	Saadud protf. ja kom. 1922 a. e.	3.104.322.—
		Mitmesugused arwed	41.389.958.81
		1921. aasta kasu	135.482.778.39
	1.867.474.424.60		1.865.474.424.60

Depoos wäärtusi Mk. 763.066.216.06
Inkasso dokumendid „ 7.703.929.38
Arwekoja osak. 1./XI—31./XII arwestatud:
2340 tšeki = Mk. 430.544.431.64

Juhatus: **E. Aule. J. Sihwer, L. Sepp.**
Raamatupidaja: **J. Randmer.**

Pank wõtab raha hoiule jooksewale arwele ja tähtaja peale, — maksab 5—6 protf. Diskonteerib wekslid ja annab laenusid, — wõtab 7½—8 protf. Ostab kulda ja hõbedat. Ostab ja müüb wäliswaluutat ja toimetab ! kõik. panga operatsioone sise- ning wäljamaal. 861

A.-S. „Ühiselu" trükk, Tallinnas.